

Naročnina mesečno
23 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEC

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7363,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Kdo bo zmagal?

Dne 13. marca — to je v nedeljo, bo v resnici normalen dan za Nemčijo. Če bi Evropa živel v tsoadnih razmerah, bi ne bil mogoč dvom, komu bo tako kulturni narod, kakor je nemški, poveril predsedništvo republike. Maršal Hindenburg je tak reprezentant tradicionalne nemške misli, da je protikandidatura Hitlerja ali kateregakoli drugega Nemca, če izvzamemo marksističen proletarijat, sama na sebi znak skrajno abnormalnega položaja Nemčije. Dočim so leta 1925 pripomogli Hindenburgu do zmage ravno nemškonacionalistični elementi, ga danes podpirajo stranke demokratične weimarske ustave, ki so bile tedaj napregle vse sile, da ne bi »reakcionarni Viljemov general« predstavljal Nemčije pred svetom. Danes se na čelu vse nemške demokracije v prvi vrsti prizadeva katoliški centum, da bi bil protestant Hindenburg zopet izvoljen, za njegovega glavnega protikandidata Hitlerja, ki je — o ironija usode! — katolik, zelo slab seveda, pa gre v boj vse, kar v Nemčiji protirimsko, protilatinsko in antievropsko, oziroma germansko-pogansko misli.

Borba nemškega nacionalizma proti Hindenburgu ni naperjena proti osebi maršala, ampak proti nemški demokraciji, v prvi vrsti proti centum. Hindenburg bi bil danes lahko skupen kandidat vseh nemških strank, izvzemši marksiste, ako bi nemška demokracija ne bila tako zelo bistveno zvezana z centumom, kakor je. Razmere so namreč danes take, da baš nemško katoličanstvo po svoji mentaliteti tvori najmočnejšo bariero ne samo proti komunizmu, ampak tudi proti nacionalnemu fašizmu, kateremu je vsaj v Nemčiji s komunizmom skupno neko mistično pričakovanje voditelja, ki naj bi vsakega posameznika vodil k skupni blaginji po neizprosni diktatu, mesto da bi mu prepustil, da uravnava svoje razmerje do skupnosti po pravstvenem zakonu, ki živi v našem srcu. Mogoče zahteva nacionalni fašizem celo več suženjske morale od svojih privrženecv nego komunizem, ki ima neki ideal bodočnosti, dočim fašizem samo gleda nazaj, ne verujoč v svobodo, samoodgovornost in dostojanstvo vsakega človeka, ampak malikujoč neke temne instinkte rase, katere razumejo samo neki izvoljenci, ki imajo pod seboj čredo. Iz tega je razumljivo, zakaj je baš katolicizem fašističnemu nacionalizmu najhujši nasprotnik. Kar se tiče nemških nacionalistov, so pa katolicizmu še hujši nasprotniki zaradi tega, ker predstavljajo z njihovega blodnega stališča germansku tujo element jasne forme, humanistične kulture in občečlovečanskih idealov, kateri večjejo med seboj vse narode, dočim fašisti verujejo v neko »edinstveno poslanstvo« germanske nacije.

Vprašanje, ki ga bo 13. marca usoda stavila na nemški narod, je, ali vidi svojo rešitev v demokraciji krščanskega kulturnega obeležja, ki ga veže z evropskimi narodi, v prvi vrsti s Francijo, naj bo zavedno katoliška ali ne — ali pa v diktaturi tako zvanih elementarnih plemenskih nagonov, iz katerih so naredili fašisti posebno religijo, katere se propoveduje danes tudi s katedrov vseučiliških profesorjev. Zakaj komunizem zaenkrat še ne pride v poštev, pač pa je toplot le mogočen pomagač tega nemškega nacionalizma. Če gledamo kolikor mogoče nepristransko, moramo na žalost ugotoviti, da je psihološko razpoloženje nemških množic v zadnjem času tako, da ni izključeno, da ne bi elepi in elementarni nagoni, na katere Hitler apelira, zmagali nad predvidevanjem in civilizatoričnim razumom. Nemški rajh preživlja zimo, polno najhujšega materialnega pomanjkanja in političnih razočaranj, ki porajajo razpoloženje obupanja, onemoglega erda in maščevalnih instinktov plemenitega in nizkega izvora, in nič ni čudno, če utrujeni in vsega naveličani nemški človek obupuje nad weimarsko ustavo, ki ni prinesla tistih čudežev, katere je preprosti človek od nje pričakoval. Taki časi, kakor so današnji, niso ugodni za demokracijo, ki zahteva močnega čustva moralne odgovornosti, človeškega dostojanstva in svobodnega uveljavljanja. V takih razmerah se lahko uveljavijo samo izredni geniji, ki so zelo redki, danes jih pa sploh ni, radi česar žanjejo namesto njih demagogi in nesposobni politični šarlatani, bodisi pod socialnimi bodisi pod nacionalnimi šlagerji.

Absolutno nemogoče je s kakršnokoli verjetnostjo sklepati, kdo bo 13. marca izvoljen za predsednika nemške republike. Odločitev je popolnoma v rokah »neznanege volivca«. Vseh volivnih upravičencev bo, kakor cenijo, okoli 35 milijonov. Kandidat, ki hoče zmagati že pri prvih volitvah, mora dobiti absolutno večino, dočim pri eventualnih drugih volitvah zadostuje relativna. Če bi nedeljske volitve potekle v tistem razpoloženju, kakor je vladalo septembra lanskega leta, ko so Nemci volili v Reichstag, bi Hindenburg, za katerega bodo glasovali centum, demokrati, socialni demokrati, gospodarska stranka, nemška ljudska stranka in druge manjše skupine, dobil 21 milijonov glasov, to je veliko več, nego je potrebno za absolutno večino. Toda od septembra lanskega leta sem se je veliko spremenilo v Nemčiji in znak tega so bile razne občinske in deželnozborske volitve v tem času, ki so povsod pokazale velik naraščanje ekstremnih desničarskih in levičarskih strank. Armada brezposelnih — preko 6 milijonov — bo gotovo le po neznatnem odstotku volila umrjene stranke. In tudi to je gotovo, da število onih socialnodemokratičnih volivcev, ki jih danes njihovo vodstvo pozivlja, da volijo Hindenburga, »mesarja dvanajstih milijonov Nemcev«, kakor ga je pred sedmimi leti imenoval »Vorwärts«, ne bo ravno imponujoče veliko. Izkušeni volivni aritmetiki proročujejo zato Hindenburgu dne 13. marca 14, kvečjemu 15 milijonov volivcev, dočim zahteva absolutna večina vsaj okoli 17 milijonov glasov. Zato je zelo verjetno, da 13. marec sploh ne prinese odločitve, ampak da bo predsednik izvoljen šele

Slabi izgledi za donavsko federacijo

Pesimistično razpoloženje v Ženevi

Ženeva, 11. marca. Vplivni krogi Društva narodov so mnenja, da odgovor italijanske vlade na francosko spomenico o podonavski federaciji kljub svoji vpludnosti ne pomeni stvarno ničesar drugega kakor prekrivanje francoskega načrta. Odgovor italijanske vlade v vseh točkah spominja na svoječasni odgovor iste vlade na Briandovo spomenico o Panevropi. Veliki šum, ki se dela ob priliki Tardieujevega načrta, nas ne sme motiti, da ne bi videli, da bo debata o velikih stvareh, o katerih mnogi mislijo, da se bodo v kratkem uresničile, v kratkem času obtičala na isti mrtvi točki, na kateri so obtičale dosedaj še vse debate o sanaciji Podonavja in srednje Evrope.

Kot dokaz za to mnenje navajajo ti ženevski krogi predvsem veliko razliko med stališčem Francije in Italije. Vrh tega pa je Tardieujev načrt ne samo zelo nejasen, ampak naravnost nemogoč, ker sloni na osnovni gospodarski napaki. Ne češkoslovaška ne Ogrska in Avstrija ne morejo sprejeti prevelikega žita balkanskih držav. Tardieujev načrt unije petih držav, h kateri bi zdaj hotela pristopiti tudi Poljska, ne pomeni praktično ničesar drugega kakor uvrstitev Avstrije in Ogrske v politični sistem male antante. Italijanska nota, ki je nedvoumno rezultat nedavnih razgovorov med Mussolinijem in Bethlenom, je naravnost mojstrovinna rimske diplomacije, ker, ne da bi nasprotja med Rimom in Parizom odkrito razgalila, jasno razodeva politični in gospodarski protinačrt Italije, to je kombinacijo Rim—Berlin—Dunaj—Budimpešta.

Potovanje ogrskega ministra za zunanje zadeve Valka v Rim ne pomeni ničesar drugega kakor protiakcijo Ogrske proti akciji g. Tardieuja. Kakor dokazuje govor češkoslovaškega ministrskega predstavnika Udržala, pa tudi češkoslovaški ni za načrt g. Tardieuja, v katerem enako kakor tudi druge države Male antante vidi nevarnost političnega ozadja.

Dr. Seipel za donavsko federacijo

Dunaj, 11. marca. Bivši kancler dr. Seipel je napisal za berlinsko »Deutsche Tageszeitung« članek o osnovni srednjeevropskega gospodarskega bloka, v katerem med drugim pravi:

»Na akciji, katero je započel g. Tardieu, se mi zdi posebno važno sledeče: 1. Da se je Avstrija obrnila istočasno na vse štiri evropske velesile za realizacijo takega načrta, kar je z avstrijskega stališča popolnoma jasno. Avstriji ne poznamo nobene razlike med državami zmagovalkami in premaganimi. V enotnosti avstrijske akcije pa prihaja do izraza tudi prepričanje, da kakršnikoli gospodarski in trgovinski-politični sporazumi večjega pomena in stila v srednjeevropskem prostoru ne morejo izhajati samo iz srednjeevropskih srednjih in malih držav, ampak da morejo imeti uspeh samo, če jim načeljuje ta ali ona velesila in če sodelujejo pri tem vse štiri velesile Evrope. Francija, Anglija, Nemčija in Italija. 2. Z vsem poudarkom je treba izjaviti, da se pri osnovni podonavsko-srednjeevropske gospodarske federacije absolutno ne gre za kakšno politično kombinacijo, oziroma za »obnovo« bivše Avstro-Ogrske, kakor nekateri sumijo, ampak izključno samo za gospodarsko-politične odredbe, ki so zlasti zaradi svetovne gospodarske krize postale kategoričen imperativ. Zato me posebno veseli, da se nota nemške vlade skrbno izogiblje naglašanja vsakih političnih momentov in naglašja samo trgovinski-politične odredbe, ki naj bi stopile namesto principa najbolj favorizirane nacije. Tudi francoski ministrski predsednik zelo energično svari pred zakulisnimi političnimi mislimi. Zasile gospodarske odredbe v času krize ne smejo prejudicirati nobenemu političnemu razvoju in mu v resnici tudi ne prejudicirajo. 3. Po povabilu g. Tardieuja se nemška vlada pozivlje, naj v sporazumu z vsemi evropskimi velesilami sodeluje pri rešitvi vprašanja, katero zadeva vso Evropo. Nihče ne dvomi o položaju Nemčije kot velesile, posebno potem, ko je dobila prazen sedež v Svetu Društva narodov, toda Nemčija se je do sedaj večinoma sama držala v kotu. Zda pa je treba, da pri rešitvi problema srednjeevropskega gospodarstva nastopi v koncertu z drugimi evropskimi velesilami. Saj je čisto jasno, da bo pri teh pogajanjih lahko varovala svoje interese v enaki meri kakor vse ostale velesile.

Smatram za potrebno, da izjavim, da popol-

pri drugi volitvi dne 10. aprila. Takrat bo odločitev v rokah onih nemških nacionalcev, ki so postavili proti Hitlerju števnega kandidata Dusterberga. Ker ni zelo verjetno, da bi se s temi secesionisti od strani demokratičnih strank dosegel kompromis, bi v takem slučaju utegnil evet res stati pred dejstvom, da bi stopil na čelo nemški državi »duce« Hitler.

To dejstvo bi seveda bilo vsega obžalovanja vredno in bi hudo odjeknilo po vsej Evropi. Mogoče pa je usoda mnenja, da je to potrebno, ker bi razjasnitev sedanjega stanja v Evropi zelo pospešilo. Saj se zgodovina ne ravna po naših željah niti ne vedno po naših idealnih smernicah, ampak po deloma zelo nepojmljivih zakonih, ki jih eni imenujejo usoda, drugi pa Previdnost.

uoma soglašam z gospodarsko politično akcijo, ki jo je v tem oziru podvzel zvezni kancler dr. Burresch. Ni politika, ki bi bolj cenil to akcijo in ki bi ji bolj goreče želel najboljšega uspeha nego jaz. Gospodarsko-politični sporazum srednje Evrope je vse kaj drugega nego golo dovoljevanje kreditov in podpor, ki jih je treba obrestovati. Uspeh ne bo izostal, razen če se ne bodo na tej ali oni strani zopet vmešavali stari politični prežvekovalci, ki venomer prežvekujejo stare politične šlagerje, ker jim ne pade v glavo ničesar novega in pozitivnega.

„Temps“ predlaga preferenčne carine

Pariz, 11. marca. AA. Snočnji »Le Temps« priobčuje članek o načrtu gospodarskega sporazuma v Srednji Evropi. Francoski predlog, pravi list, je izzval največjo pozornost londonske in rimske vlade. Enako živahna je bila razprava na Dunaju in v Berlinu. Države Male antante so uverjene, da bi bil ta predlog v ugodnih okolišnih prav važen. Zanimivo je nadalje to, da bo madžarski zunanji minister g. Valko, ki je sedaj v Rimu, prišel v Ženevo in Pariz, da se osebno informira o nameravanem sodelovanju med podonavskimi državami.

Nato opozarja list na izjavo, ki jo je dal predsednik francoske vlade Tardieu o tem vprašanju v parlamentu in pristavlja tole:

Zanimanje za misel gospodarskega sporazuma med podonavskimi državami je hvaljevredno. Važno pa je, da se ne ustvari umetni sistem, marveč, da se uredi carinski sistem med temi državami, ki bo lahko postal podlaga za razne stvarne sporazume. Najpovoljnija rešitev bi bil v tem pogledu predlog o preferencialnih carinah s kontingentiranjem uvoza. Pogajanja o teh vprašanjih se bodo nadaljevala v Ženevi. Treba bo najti besedilo poziva na Avstrijo, Madžarsko, Jugoslavijo, Češkoslovaško in Rumunijo, naj se medsebojno dogovorijo o tem gospodarskem sporazumu. Ko bo to storjeno, pomoč ne bo izostala in mogoče bo misliti na praktično ustvaritev širšega načrta o pomiritvi in obnovi tega najbolj občutnega dela evropske celine.

Poljsko stališče

Varšava, 11. marca. tg. Včeraj so imeli vsi poljski poslanci, ki so imenovani za donavske države, v zunanjem ministrstvu konferenco, na katero so bili sklicani, da ugotovijo stališče Poljske glede Tardieujevega načrta. Tako se čuje sedaj tudi v poljskih uradnih krogih, da Tardieujev načrt ne škoduje poljskim interesom, če se obstoječi kontingenti in carinske pogodbe med udeleženiimi državami ne izpremenijo. Samo poljski nacionalisti se bojijo, da ne bi francoski načrt praktično še ojačil

Nemčija pred odločitvijo

Najbrže bodo potrebne še ene volitve

Hindenburgov govor v radiju

Berlin, 11. marca. AA. Wolffbiro poroča: Predsednik nemške republike g. Hindenburg je imel enoči govor v radiju. V tem svojem govoru je med drugim dejal tole:

Ko sem se odločil, da vnovič kandidiram za predsednika nemške republike, sem to storil radi tega, ker sem hotel izvršiti svojo rodoljubno dolžnost.

Prav tako pa sem se zavedal, da bodo ta moj sklep mnogi moji stari volilci napačno tolmačili. Vendar mi je ljubše, da me razni ljudje slabo razumejo, nego da bi moral prisostvovati novim medsebojnim borbam nemškega naroda, ki je v zadnjih 15 letih preživel toliko hudega.

Odbil sem, da bi bil kandidat ene stranke, ali skupine strank in sem pristal samo na to, da sem kandidat nemškega naroda, nad strankami in da sem kot tak protikandidat onim, ki so le kandidati strank. To je moja dolžnost.

V zunanji politiki smo še vedno v fazi borbe in odločenja v notranji, pa tudi v zunanji politiki smo pred reševanjem važnih nalog.

Te cilje bomo dosegli le v slogi. Ne verujem,

Na Vzhodu ostane vse kakor dozdaj

Kitaj ne sklne miru, Japonci ostanejo

London, 11. marca. Z. Odgovor kitajske vlade na japonski predlog za sklenitev premirja, je bil včeraj popoldne izročen britanskemu poslaniku v Šanghaju. Kitajska je pripravljena pogajati se z Japonci na podlagi sklepa Zveze narodov od 4. t. m. V tej novi se zahteva, da se Japonci umaknejo in ta umik ne smejo vezati z nikakršnimi pogoji. Povsem jasno je, da Japonci teh predlogov ne bo sprejela.

Tokio, 11. marca. Z. Čeprav je Japonska sprejela sklep Zveze narodov od 30. septembra 1931, se v službenih krogih popolnoma odkrito izjavlja, da ni izključeno, da bodo japonske ete ostale v Mandžuriji za nedoločeno dobo. Trdi se, da je za-

nemško premoč v jugovzhodni Evropi, četudi kaj takega pariški načrt ne namerava.

Rivaliteta med velesilami

Ženeva, 11. marca. tg. Angleški zunanji minister sir John Simon, ki je nocoj odpotoval v Pariz, da se udeleži Briandovega pogreba, se bo jutri razgovarjal s Tardieujem o donavskem načrtu, v soboto pa bo imel sestanek z MacDonaldom o nadaljnjem obravnavanju tega načrta. Kakor čuje vaš dopisnik iz angleških krogov v Ženevi, se hvali MacDonald, da je on povzročitelj donavskega načrta. Pri tem je upošteval enakomerno udeležbo vseh štirih interesiranih držav z Nemčijo vred, njegov načrt je povsem gospodarskega značaja in nima političnih ciljev. Ravno zato pa tudi francoski načrti v svoji sedanji obliki za Anglijo niso sprejemljivi, že radi tega, ker predvidevajo preferenčne tarife, dočim polaga Anglija važnost na to, ohraniti koristi klavzule o največjih ugodnostih, katere je sklenila skoro z vsemi donavskimi državami. Sicer pa so tudi angleški dominijoni nezaupni proti vsem takim načrtom, ki bi mogli njihove produkte odvrčati od Evrope. Na drugi strani pa so tudi angleški krogi mnenja, da bi sodelovanje petih donavskih držav s štirimi evropskimi velesilami pomenilo vsaj začetek zboljšanja gospodarskega položaja vseh evropskih držav, morda pa tudi začetek Panevrope.

Bolgarijo je treba pritegniti k sodelovanju

Belgrad, 11. marca. I. Neka diplomatska osebnost je Vašemu dopisniku izjavila k debati, ki se vrši po vsej Evropi o načrtu za novo gospodarsko organizacijo Podonavja, da bi bilo zelo pogrešno, če bi se Bolgarija namenoma iziravala iz kroga podonavskih držav, kamor brez vsakega dvoma spada, tako po svoji legi kakor po vsej svoji gospodarski strukturi. Bolgarija se ne sme prisiliti na pola, ki bi jo odvajala izven Evrope ali ki bi jo prisilila, da se opira na mednarodno politiko imperializma, ki noče, da bi se vpustil red v srednji Evropi. Kakor znano, ni pričakovati konkretnega uspeha v pogledu podonavskega gospodarskega bloka in bi se storila usodepolna napaka, če bi se Bolgarija na pozvala na predkonferenco, ki se vršijo že v Ženevi in ki se bodo nadaljevale med podonavskimi državami maja meseca. Pričačuje se torej, da se bodo državniiki, ki nosijo odgovornost za ta novi pokret, še pravočasno spomnili na Bolgarijo, ki je v gospodarski zvezi srednje Evrope bolj potrebna kakor katerakoli posamezna velesila. Balkan mora biti prenešen v Evropo in Bolgarija se mora iztrgati iz vplivov, v katerih bi morala sicer brez usmiljenja utoniti.

da bi mogla Nemčija utoniti v notranjih prepirih in v meščanski vojni. Nasprotno nemški narod ve, kako se mu je boriti za svojo svobodo in za svoje pravice.

*

Berlin, 11. marca. Z. Za jutrišnje volitve se po mnenju objektivnih političnih krogov ne more postaviti nobena prognoza. Pri zadnjih volitvah je bilo 42 milijonov udeležencev. Zda se računa, da se bo volitev udeležilo 44 milijonov volivcev. Pri zadnjih volitvah je glasovalo 35 milijonov in v političnih krogih računajo, da tudi sedaj ne bo odano večje število glasov, ker se bo veliko nemških nacionalistov in socialnih demokratov vzdržalo glasovanja. Veliko število nemških nacionalistov ne bo hotelo glasovati proti Hindenburgu, mlajši socialni demokrati pa ne bodo hoteli poslušati poziva stranke, da glasujejo za bivšega cesarskega maršala. Zadači tega bo moral dobiti Hindenburg, če bo hotel biti izvoljen, najmanj 18 milijonov glasov. V to pa dvomijo tudi njegovi prijatelji, zaradi česar bodo najbrže potrebne nove volitve, ker računajo, da bo v medčasu Hugenberg skušal doseči neke politične koncesije za sebe ter bi nato pri ponovnih volitvah njegovi pristaši glasovali za Hindenburga.

Dunajska vremenska napoved. Izpremenljivo vreme, počasi se bo začelo jasiti. Samo v nekaterih krajih bo še nekoliko padavin. Zjutraj bo hud mraz, podnevi pa bo nad ničlo.

Zagrebska vremenska napoved: Sneg bo prenehal padati.

Kako Hitler dela

Stuttgart, marca 1932.

V tork zvečer je Hitler govoril na volivnem zborovanju v Stuttgartu. Že ob štirih popoldne so bili vsi cenejši prostori na tribunah zavzeti v naskok; prišel sem že štiri ure pred pričetkom. Nikdar v življenju — v Parizu in drugod — se nisem še v objemu tolike množice tako boril za en trenutek politične radosti. Par deklet je omedlelo v gneči okoli mene, pa niso mogle skupaj pasti in nazaj rešiti jih tudi več ni bilo mogoče. Ko smo tako napol mrtvi padali skozi vrata v naročja redarjev, so nas ti še posebej z naglimi gestami rešili, kakor da bi bilo še mogoče kaj drugega celega prinesiti v dvorano razen svojih kosti.

Ne vem, s kakšno gesto sem zaslužil blagohotno razumevanje enega funkcionarjev. Novinarjem je namreč dostop na Hitlerjeva zborovanja ravno tako prepovedan kakor židom, češ da je itak 75 odstotkov časopisja v izdovskih rokah. Ko sem nato sedel na dobro odmerjenem prostoru, sem diskretno vprašal sosedo, koliko je plačal za sedež. Kar zavrtelo se mi je ob levici, ki mi jo je pokazal na vstopnici. Najbolji prostor v naših opehah bi komaj dosegel višino njegove žrtve za strankarske namene. Po kratkem računu je bilo možno zaključiti, da je Hitler ta večer zaslužil nad pol milijona dinarjev.

Pa so ljudje viseli gori na železnih ogradjah pod stropi in se majali kot čudni netopirji nad tribunami, kjer je gonazelo predvsem mladine v barvah, kakor da se kopije v kalejdopu. Kombinacije moških in ženskih pulloverjev in čenarih čep in klubov! Vsa mladina, od 20 do 30 let, ki je danes večinoma brezposelna, pa naj ima diplome ali pa delarske knjižice v žepu, je čudno kontrastirala s parterjem, kjer je čepelo več ko polovica udobnih meščanskih radovednežev, ki so plačali bajno vstopnino, da lahko enkrat v življenju vidijo najbolj aktualnega rodoljuba Nemčije. Edina barvitost te čudne brezrazne mase, ki je molče in vdano strmela Bog ve kam v reflekske velikanskih obličnic, so p vzočali veliki in obilno svigajoči rumeni vrčki piva. Gospodi je bilo vroče; pa njih vročino ni bila enaka divji razigranosti mladine na tribuni. Le kadar je izpod tribune zaigrala velikanska Hitlerjeva godba s pišali, s trobentami in bobnenjem, kakor da gre za rušenje druge Jerihe, takrat so se obem taborom enako zadovoljno raztegnili obrazi.

Vizija je tako zopet čisto naravna. Velika tribuna, s krasnimi širokimi pasovi iz vijolic. Na vsakem oglu tribune kot iz mramorja izklesan častni stražar, ki tekom štirih ur niti enkrat ne bo premaknil en milimetra svojega telesa. Tako bi preveliko valovanje funkcionarjev na tribuni bila heretika nekega nevidnega protokola, ki tako čudno blesti te posestnike bodočega tretjega rajha. Hitlerjev avto se bori s snežnimi viharji po cestah Schwarzwalda, treba ga bo čakati najbrž dve uri. In tako je naloga Hitlerjevih adjutantov ta čas polniti sliko temu gigantskemu človeškemu okviru poslušalstva.

Pa so si sledili g. von Jagow, g. Esser in komandant Hitlerjevih napadalnih čet g. Roehring. Bivši aristokrati so mojstri v interpretaciji vitalnosti političnih osnov predstoletne romantike.

Tako je vse bilo dovolj pripravljeno, da pozdravi nemškega heroja. Malostevilni rentniki partije so vidno zadovoljno kimali, da so revolucijarno nerisikantnost Hitlerjevstva razumeli. Tribuna so se takorekoč le še v enem samem širokem smehu zibale apostoli bodočnosti nasproti. Pa smo morali vsi skočiti na stola, lahkotna dekleta so splezale moškimi na rame — godba je zavričala čudno korčenko; čutili smo le, da nekaj veje v dvorani in da od vseh strani le življenja, življenja, kakor na doživljamo »Valpurgis-Nachte« ali pa še kaj hujšega. Obdan od telesne straže je stopal Edini, Veliki, Neodjenljivi...

Na prvi pogled se zdi, da je Hitler absolutno psihološko nepredoren, ker je kruto enostaven. Kako v silnem nasprotju je Hitler z velikimi politiki sodbenosti, ki v intelektualni upravičenosti polize, ki jo zavzemajo v narodu, tako transparentno masam posredujejo bogastva svoje globoke osebnosti. Hitler pa je na odru nepremičen in srepro, skoraj divje zre v svoje poslušalce. Pozdravom — vpiju in ropotanju odgovarja le s kratkim,

Program za Briandov pogreb

Pariz, 11. marca, tg. Program za Briandov pogreb je sedaj končno določen. Pogreb bošta tvorila dva eskadrona republikanske garde na konjih. Sledile bodo zveze bivših bojevnikov z zastavami, nato godba republikanske garde, vozovi z veni ter voz s truplom, ob katerem bo korakalo 8 bivših bojevnikov. Za kredo bodo korakali člani rodbine in Briandovi najožji sodelavci, potem pa predsednik republike, zastopniki poglavarjev tujih držav, predsednik senata in poslanske zbornice, zastopniki vlade, diplomatski zbor, senatorji in poslanci, zastopniki tiska ter končno zastopniki posameznih pokrajin in občin. Količ govori Tardieu ob grobu bodo oddajale vse radio postaje. Borze bodo v čoboto v znak žalosti zaprte. V poslanski zbornici se bo danes predlagalo, naj se Briand pokopje v Panteonu.

Konferenca državnikov

Pariz, 11. marca, tg. Iupzemski državniki, ki so prišli v Pariz, da se udeležijo Briandovega pogreba, bodo imeli s Tardieujem razne politične razgovore. Konferenca s sirom Johnom Simonom je določena že na soboto popoldne, ter bodo na tej konferenci obravnavali novo donavsko politiko, lozansko reparacijsko konferenco in razorožilno vprašanje. Po končanem pogrebu je napovedan pri Tardieuju obisk poljskega zunanjega ministra Zaleskega, kateri je imel pred odhodom iz Zeneve dolg razgovor s Titulescom, najbrže o Tardieujevem donavskem načrtu.

Voditelj socialistov Leon Blum izjavlja danes v »Populairu«, da se je iniciativa za Tardieujev načrt sprožila v Madjarski, in sicer da sta sprožila idejo Friderik in Gratz v sporazumu z Bethlenom.

rezkim smehom; pa se smejejo le zobje in nikdar obraz. Kakor da je pojav sam prekrut, ostri fašistijski pozdrav blagodejno malo zverži, kar pa je znova tako čudno imperativno, da se mora človek zadovoljiti, da ga je voditelj hotel pozdraviti le najbrž zelo elegantno. Kompozicija odra in homogenost poslušalstva je tako izklesana samo v eno linijo brezizraznosti, da so govorniku geste popolnoma nemogoče.

In Hitler ne dela nobenih gest. Strastno jih tišči skupaj navzdol v eni smeri, kakor da hoče koncentrirati v sebi le vse sile podatnosti svetovja. Vse transcendentalne sile poseduje čisto on sam v sebi in ko človek ob toploji dobrodelnega rešitelja nehoti zastreni za večnost teh nijans onostranstva, potem človeku zastreni nasproti izpod nizkega čela, ki ga pokriva do polovice še kepa črnih las, dvoje steklenih črnih očal, ki z majhnim šopom črnih brk pod nosom nenadoma sestavi črni magični trikot. Ne gre za drugega kot za to, da te dobim v ta trikot... Hitler je telepat, biromant, ki si je namesto čarobnega turban na svojo glavo izbral za oklep železne mase nemške mladine in za ključna vse tiste, ki ne verujejo, da je realnost resnična. Silen moderni fakir, ki se je nenadoma znašel v vlogi državnika...

In tako je mogoče komaj vidno slediti borbi tega čudnega konflikta. Kandidat za predsednika nemške države; borba z ljudmi, ki mu očitajo, da je politična ničila; borba s fantomi, ki vpijejo, da je brez državniškega programa... Tako Hitler pričinja čudno mirno, s stavki, ki so sestavljeni v naprej in niso pristni in spontani. Zaključilo, ki pri ostalih evropskih politikih dvigajo mase, pri njem izvenijo kruto banalno... Masa ne plaša stvarim, ki so zanjo prav za prav najbolj važne in usodne. Zastonj Hitler čudno valuje z glasbo vokalov; zato mu, kakor hoče izsiliti aplavz, glas čudno — skoro jda fisterično zahrešči, z naglo gesto xvaluje v lase in od časa do časa zakrili z rokami. Tako se kar čuli, kako drsi vstran od koncepta in zableski v frazah strupene demagogije, in uspeh je popoln in minutni aplavz siguran.

Zato se spet povrne v prvotno pozno nepremičnost, roke se mu iz prvotnih klešč dvignejo v križ na prsih. In zdaj začne Hitler govoriti svetovno nazorno. Takaj je vsem največja uganika, dasi sam ves kipi uverjenosti, da je masi najnujnejši, najbližji in najbolj rešen... Osnovni novo nacionalno, politično religiozno Nemčiji! Proč s katolicizmom, proč s protestantizmom, proč s hišnimi posestniki in najemniki, proč s gospodom in delavcem, vse in povsod vse samo eno, veliko, edino: nacionalno! Pokret je življenje, ideja je forma, edino prava demokracija je diktatura...

Pa smo se zanimali za hrumenjem nerazumljivega! Mladina je padla pred onega, ki pravi, da ima bodočnost, najbrž, ker je sama v sebi ne čuti in priznava Hitlerjev izrek, da ne tisti, ki ima mladino, ima bodočnost, ampak tisti, ki ima bodočnost, ima mladino! Brezraznostni parterja se je nehoti zgenila, najbrž zato, ker je Hitler v gesti enotnosti zajel i grešnike i pravilnike preteklosti.

Slediti smo muziki in ni smo opazili, da smo v čuvstvih še nekaj več pričakovali. Neviden in nepotreben je bil prelom, kjer se je ustavil Hitler. Na odru je pred nami nenadoma kot malik stal človek, ki se je tresel in vrisal in obenem milo prosil, da je njegovega čudovitega recepta konec. »Meine neue Weltanschauungstheorie — moj nov svetovni nazor je torej le tako kratek in zanj zahtevam vaš brezpozgovni pristaneček. Sila pokreta je vse, disciplina moje osebne odgovornosti temelji v moji osebni poštenosti in globini. Pa akord je bil že daleč in mi sami smo bili nervozni nad muzikantom, ki nas je zapustil ob najnujnejšem in najlepšem molitvu. In tako smo zopet padli v politiko demagoške tangente namesto v toploto neposrednosti, politiko paradije namesto politike iskrene pripravljenosti...

Ko sem z družbo nato zapuščal dvorano, mi je bilo tekoče ob zadregi prijateljev. »So weit sind wir schon gekommen — tako daleč smo že prišli, je žalostno vzkljnil eden znanec. Najbrž bo imel le prav dr. Stegerwald, ki je dan prej na istem mestu trdil, da svetovna vojna v Nemčiji danes še naprej traja. Velika drama narodne preizkušnje! Da bi le kmalu končala doba blodnosti in patoloških izbruhov.

Trgovinska pogajanja z Italijo

Rim, 11. marca, ž. Danes je objavljeno službeno poročilo, da so v teku pogajanja med predstavnikoma italijanskega zunanjega ministra in ministra za korporacije s predstavnikoma Jugoslavije. Pogajanja se vodijo v Rimu. Cilj pogajanj je, da se prouči in izvrši event. sprememba tarife v sedanji Italijansko-jugoslovanski pogodbi, ki je bila sklenjena leta 1924.

Zenska volilna pravica v Franciji odgodena

Pariz, 11. marca, tg. Senal, ki je svojočasno odobril reformo volilnega zakona, zaradi katerega je padla Lavalova vlada, je izključil iz zakona žensko volilno pravico. Snovi pa je bila debata o tem predmetu s 170 proti 130 glasovi odgodena do 31. junija. Francoske žene pri prihodnjih volitvah torej še ne bodo imele pravice do glasovanja.

Paccelli pri italijanskem kralju

Rim, 11. marca, ž. Italijanski kralj je sprejel v avdienco vatikanskega državnega tajnika Paccellija, ki se je pri tej priliki zahvalil za največje italijanske odlikovanje, ki mu ga je kralj podelil. Vatikanskega državnega tajnika Paccellija, katerega je spremljal nuncij v Rimu, msgr. Borgoncin Duca, so sprejeli na dvoru z vsemi častmi.

Belgrajske vesti

Belgrad, 11. marca, l. Senal je zboroval danes dopoldne ter je reševal samo tekoče posle. Med drugim je vzel na znanje pismo predsednika narodne skupščine, da je proračunski predlog sprejel in da pride v diskusijo pred senat tekom prihodnjega tedna.

Belgrad, 11. marca, AA. Po odloku državnega sveta glede reševanja pritožb proti razsodbam finančne direkcije glede monopolskih prestopov se je treba ravnati po odredbah čl. 67 finančnega zakona za leto 1927/28, ki predpisuje, da je treba poslati pritožbe v roku 15 dni po prejemni razsodbe upravnega sodišča.

„Četa smrti“ Naraščanje lašizma tudi na Japonskem

Tokio, 11. marca. Japonska policija je — kakor poroča londonska »Times« — na podlagi izpovedi morilca bivšega finančnega ministra Inuye, nekega Konuma, prišla na sled tajni fašistični organizaciji, ki se čedalje bolj širi na Japonskem.

Kakor znano, sta bila nedavno drug za drugim ustreljena bivši finančni minister Inuye in baron Takuma Dan, najvplivnejši japonski finančnik, katerega so ultranacionalistični krogi hudo napadali kot avtorja zlatega sandarda. Atenatorji, ki so jih takoj prijeli, so neuki kmetski mladeniči Konuma, Bičuma in Kurosava. Ti mladi ljudje so žrtve fašistične propagande, katere je razvijal na kmeth neki učitelj Furniči.

Zarotniki so stvorili organizacijo, kateri so dali ime »četa smrti«. Idejni vodja je nek budistični svečenik, ki se istokot kakor umorjeni finančni minister imenuje Inuyi. Ta svečenik se je lani na londonski konferenci za brodožno razorožitev seznanil z nekim japonskim letalskim častnikom, ki je bil član japonske strokovne mornarske delegacije na tej konferenci. Ta dva sta prava začelnika

japonske fašistične organizacije, za katero sta pridobila predvsem ljudskošolskega učitelja Furničija. Svečenik Inuye se ni izsleden in ga policija pridno išče. Inuye dela propagando za fašizem s pomočjo obnovljene paganske nacionalne vere, zdi se pa, da je fašizem tudi v častniških krogih razširjen. Orožje je preskrbel zarotnikom omenjeni mornarski letalski častnik. Zarotniki so sklenili, da spravijo s pota najuglednejše politike, predvsem demokratične stranke Minsejto, in pa vplivne finančnike, ki večinoma pripadajo liberalni stranki.

Omenjeni letalski častnik je bil poslan na šanghajsko fronto, kjer je 5. februarja našel smrt. Štiri dni potem je njegov učenec Konuma ubil finančnega ministra Inuye, kmalu nato pa so pristali čete smrti ubili barona Takuma. Na smrtni listi pa se nahaja še cela vrsta vodilnih oseb liberalne stranke in veleindustrije. Policija je odkrila, da imajo zarotniki zvezo tudi s člani dovoljenih nacionalnih organizacij, in je zaprla dva politika konservativne stranke, ki sta pospeševala nasilje teroristov.

Katoliško dijaštvo in pariška beda

Pariz, marca 1932.

Obiskovalci Pariza odnese ponavadi vtise o tem mestu, ki jim skušajo dati izraza z besedo »Moderni Babilon«. Pod to oznako naj bi se razumela zlasti pokvarjenost prebivalcev tega svetkega miraviljaša, in ne samo mnogojezičnost, ki mu je zares tertium comparationis s starim Babilonom.

Morda pa se vendar skriva tudi tu kaka Lotova družina, kakih 5 ali 10 pravičnikov.

Preteklo nedeljo se je vršil sestanek srednješkole in akademske pariške mladine, organizirane v Vincencejevih konferencah. Sestanek je obsegal samo grupe D in E, ki predstavljata sami 46 organizacij srednješolcev in akademikov in 6 organizacij srednješolcev in akademikov. Predsedoval je sestanku msgr. Beaupin, ki je zlasti poudaril zanimivo in razveseljivo dejstvo, da stejejo letos Vincencejeve dijaške konference kot redne aktivne članice večje število dijakov iz tujine. Izrazil je svoje veliko zadovoljstvo nad tem dejstvom, a je hkrati poudaril potrebo, da se tudi od strani Vincencejevih konference iz tujine dijakom tudi gnozna pomoč, kajti, je dejal msgr. Beaupin, prečesto se po svoji ali tuji krivdi, po usodi ali nepremišljenosti nahajajo v našem milijonskem mestu nešteti siromaki, ki vsled sramožljivosti umirajo od pomanjkanja. Vaši tovariši so, pomagajte jim z vso iskrenostjo in požrtvovalnostjo.

Obe navedeni opombi predsednika msgr. Beaupina sta vzbudili v navzočih francoskih dijakih in akademikih navdušeno odobravanje ter sta bili nagrajeni z dolgotrajnim plaskanjem.

V tem pa obstoji udeleževanje francoskega študenta v Vincencejevi konferenci?

Ker je glavni cilj karitativnega značaja, je usmerjeno vse delovanje na pomoči potrebne, od bede stiskane siromake. V to svrhu imajo ta udruženja vsako nedeljo (navadno po skupni jutranji misli) sestanek. Na tem sestanku poroča vsak član o svoji družini, ki mu je izročena v varstvo in skrb. (Izmed neštevilnih ubožnih družin se da vsakemu dijaku po ena ali dve, da se briga zanje v

gnothem in duhovnem oziru.) O tej družini torej poroča, kolikokrat jo je med tednom obiskal, koliko krušnih kart ji je preskrbel in koliko kart za mleko itd., nabo, kakšne uspehe je dosegel v verskem in moralnem pogledu. Slednjice obvesti konference o potrebi njegove družine v naslednjem tednu ter navede, koliko krušnih kart in kart za mleko potrebuje zanje, na kar mu jih konference da. Z omenjenimi kartami dobiva ubožna družina toliko kilogramov kruha in toliko litrov mleka, kolikor ima kart; navadno za vsak dan eno.

Razvidno je po sebi, da se na ta način mnogo olajša beda vsakdanjih dni ubogim družinam; a tudi duhovna beda dobi znanstveno omilitve, ko vam mlad dijak, željan vršiti dobra dela, prebije v krogu teh zapuščenih (zlasti duhovno) in jih spomni na vzore, morda pozabljen, na potrebe njihovih neumrljivih duš, hkrati pa jih poloteži v mukah vsakdanjih dni. Dosti dijakov postane na ta način praktičnih misijonarjev in neredkemu se je že primerilo, da je pripravil zanemarljivo, skoraj pogansko decu h krsu.

Odveč bi bilo dokazovati, da je tako delovanje skrajno blagodejno tudi za mlado dušo nastajajočega moža-inteligenta, ki si jo z dobrodelnostjo stalno plemeniti.

Dijaške organizacije, ki so osredotočene v Centru, od koder dobivajo svoje direktive in krušne ter mlečne karte, pa delujejo tudi po lastni mladostni iniciativi. Tako sta samo grupe D in E zbrali zgolj v denarju iz dijaških vrst v preteklem letu 380.000 frankov in jih razdelili med siromake. — Ta vsota gre še preko onega, kar smo zgoraj omenili.

Poleg dijaških konference obstojajo seveda še redne Vincencejeve konference, o katerih bi bilo treba izpregovoriti posebej, kakor bi bilo potreba spregovoriti o siceršnjem udeleževanju francoskih katoličanov na karitativnem polju. Potem bi se pokazalo, da Kristus po 2000 letih še živi, da se da spoznati po dejanjih. Potem bi se videl Kristus v predmisli in v mestu.

Cene v Rusiji

Na zadnji konferenci ruske komunistične stranke meseca januarja so napovedali izboljšanje življenjskega standarda za 200 odstotkov, s 1. februarjem so se pa podražile vse življenjske potrebščine za 50 do 300 odstotkov. Plače so ostale iste, blaga ni več nego prej, in množicam ni dostaj še nihče pojasniti, zakaj te inflacijske odredbe.

Januarski delež posameznega člana v kooperativnih — to je dvojni delež količine, ki jo dobiva ostalo prebivalstvo; uradniki, ženske itd. — je znašal poleg kosila v tovarni približno 2400 gramov mesa, 3 kg sladkorja, 25 gr čaja, 800 gramov zabele (večinoma olje) in 12 slanikov, zraven vsak dan 400 gramov kruha. Otroci so dobili še posebej po 500 gramov riža, 1 kg zdroba in 750 gramov ajdove kaše. Mleko so dobivale samo doječe matere. Gospodinjstva so dobila na karto še 500 gramov navadnega mila in 1 komad toaletnega mila.

Cene za blago na karto so bile razmeroma nizke: 1 kg mesa 1.45 rublja, 1 kg sladkorja 1 rubelj, 1 kg sur. masla 5 rubljev, 1 kg kruha 15 do 25 kopejk, 100 gr čaja 3 rublje. Toda vsak dobi na karto mesečno največ za 20 rubljev živih, delavci za 40 rubljev. Nova draginja se uveljavlja predvsem v svobodni trgovini, kjer stane 1 kg mesa 8 rubljev, 1 kg presnega masla 20 rubljev, 10 jajc 7 rubljev itd. Ker je dobili zelenjavo, krompir in sadje samo v svobodni trgovini, je vsak kolikor toliko odvisen od nje. Pri vseh stvari je najbolj čudno to, da je tudi svobodna trgovina v državnih rokah — izvzemši maloštevilne nekollektivirane kmete — tako da je država svoj lastni tihotapec.

Se slabše je z obliko. Če ima človek srečo, more enkrat na leto prosto izkaziti svojega delodajalca dobiti novo karto za obliko in čevlje. S karto je treba potem cele tedne letati od trgovine do trgovine, da dobiš, kar želiš. Za velik del prebivalstva so deliti blago za obliko in perilo zadnjikrat meseca maja, čevlje meseca junija lani. Vsekakor so bile cene nizke: 1 do 2 rublja za meter blaga, 16 rubljev za par čevljev. Kdor pa ne more čakati, mora iti v državne svobodne prodajalnice ali k državnim starinarjem, kjer more dobiti že nošeno obleko za 300 do 400 rubljev, že nošene čevlje za 150 rubljev in več.

Ker pri povprečno 20 stopinjah mraza ni mogoče prežebati, mora vsak hraniti za toplo obleko. Tako tudi primeroma nizke najemnine — približno 20 odstotkov plače za 9 kvadr. metrov stanovanjskega prostora z elektriko in kurjavo vred — ne zaležejo mnogo, tem manj, ker v mnogih hišah ni centralne kurjave, 2 in pol kub. metra drv stane 22 rubljev, a za dovolj tebe posebej plačati 40 rub.

Kaj pa človeku tudi pomaga, če ima denar? Delavci in člani stranke so še na dobrem; kar jim ostane od plač, ki znašajo mesečno 300 do 800 rubljev, si morejo kupiti predmete trajne vrednosti: kuhanjino, perilo, posodo, večkrat prejšnje vrste. Ljudje se boje inflacije in skušajo svoj denar porabiti: Zelenice so prenapolnjene, enako gledišča in kinematografi. V tem ko čakajo eni na 200 gr mesečnega presnega masla po 4 do 5 ur (v vrsti je do 1000 oseb in več ter jim na dani zapisujejo zaporedne številke, da ne izgube svojega zapovrstnega mesta), čakajo drugi enako dolgo na karto za železnico, hotele, gledišča, kinematografe. Mesta so prenapolnjena. Tisti, ki si preje niso mogli ničesar privoščiti, hite sedaj uživati; razen tega vpliva strah pred inflacijo. Nič ne nagiba k varčevanju; ne strah pred inflacijo, ne sistem sumničanja proti vsem, ki kaj posedujejo. Kdor more, izda vse, kar ima, kdor tega ne more, ga trnjava pota utrjuje.

Nabava sladkorja za čebele

Belgrad, 11. marca, AA. Finančno ministristvo je dovolilo finančnim direktacijam, da smejo izdajati čebelarjem na prošnjo dovoljenja za nabavo sladkorja za prehrano čebel brez plačila državne trošarine. Toda sladkor se mora poprej denaturirati s 5% tečnega katrana. Ker pa se je pokazalo, da tako denaturirani sladkor ni primeren za prehrano čebel, je davčni oddelek predpisal novo sredstvo za denaturiranje sladkorja, namenjenega prehrani čebel. Sladkor se denaturira z zdrobljenim (zmletim) lesnim ogljem, in sicer v razmerju 3 kg zmletega lesnega oglja na 100 kg sladkorja v kristalini ali v prahu; oglje se mora poprej zmočiti in s sladkorjem popolnoma zmešati.

Finančne direkcije imajo nalog, da obveste o tem odloku organe finančne kontrole in zainteresirane osebe v svojem področju.

Osebnosti vesti

Belgrad, 11. marca, l. Z ukazom Nj. Vel. kralja je bil postavljen za davčnega kontrolorja v 7. položajni skupini pri davčni upravi v Karlovcu Jerman Janko, do sedaj pri davčni upravi v Belgradu. — V gozdnem in rudniškem ministristvu so se izvršile sledeče spremembe: Pri ravnateljstvu državnih rudnikov v Zemci je postavljen za rudarskega pristava Franjo Brezan, do sedaj pri ravnateljstvu senjskega rudnika; pri ravnateljstvu senjskega rudnika je nastavljen ing. Hermin Topić, do sedaj pri ravnateljstvu v Kreki; pri rudniku v Kreki je nastavljen ing. Veloslav Kovačević, do sedaj v Varsavi; pri ravnateljstvu v Varsavi je nastavljen za pristava Milosav Tomc, do sedaj pri istem ravnateljstvu. — V ministristvu za notranje zadeve je postavljen za pisarja 8. skupine pri železnikem in obmejnim komisariatu v Mariboru Franc Petrečić, do sedaj pisar iste skupine v Boki Kotorski; za pisarjskega uradnika obmejnega in železniskega komisariata v Veliki Kikindi je postavljen Milko Milan, do sedaj pri obmejnim komisariatu v Mariboru.

Drobne vesti

Varsava, 11. marca, AA. Pal poroča: V Varsavi je bil na svečan način odprt urad za jugoslovanske turističke. Svečanost so prisostvovali jugoslovanski poslanik v Varsavi gosp. Lazarevič, poljski poslanik v Belgradu gosp. Ginter, ravnatelj poljske telegrafske agencije gosp. Staržinski in drugi. Več govornikov je želelo uradu najlepši uspeh.

Pariz, 11. marca, AA. Tedenski izkaz narodne banke kaže novo povišanje zlate zaloge za 678 milijonov frankov.

Pariz, 11. marca, AA. Senat je odgodil razpravo o zakonomem načrtu za žensko volilno pravico na 21. junij.

Bukarešt, 11. marca, ž. Včeraj je prispelo iz Rusije v Rumunijo preko Dunajra 16 ukrajinskih družin zaradi preganjanja. Istega dne je hotelo pobegniti iz Rumunije v Rusijo 5 oseb. Ko jih je obmejna straža opozorila, da se ustavijo, so se štirje ustavili, medtem ko je bil peti ustreljen, ker se ni odzval pozivu.

Atene, 11. marca, ž. Na otoku Kefaloniji je bil močan potres. V nekaterih mestih, zlasti v Cukurji in Argostoli, je bilo porušeno 25 odstotkov hiš. Tudi večja poslopja so zelo poškodovana. Ljudstvo je v veliki paniki zapustilo poslopja in zbežalo na travnika.

Redukcija v Senovem odgodena

Za 6 tednov

Senovo, 11. marca.

Danes se je vrnil iz Belgrada župan gosp. dr. Benedičič, ki je na prietojnih mestih posredoval v zadevi velikih redukcij, ki so se izvršile v zadnjem času pri tukajšnjem rudniku. Uspeh njegove intervencije je ta, da se redukcija odgodi za šest tednov in da se vse delavstvo obdrži za ta čas v službi. Med tem časom pa naj se ugotovi in preišče vzrok, ki daje TPD povod za redukcije. Nekateri sumijo, da je vzrok redukcije drugi kakor tisti, ki se navaja.

Torej smo za 6 tednov dobri. Upamo, da se v tem času stvari uredijo tako, da nam ne bo treba biti v večnem strahu. Ministrstvo za socialno politiko bo baje nakazalo 20.000 Din podpore za najrevnejše rudarske družine.

V nedeljo bo v Senovem rudarski shod, na katerem bodo govorniki delavstvu poročali o položaju. Danes je prišel od rudarskega glavarstva iz Ljubljane ing. Rudolf, da ugotovi, v kakem stanju se nahajajo jame.

Jeseniško delavstvo se pripravlja na veliki teden

Jesenice, 10. marca.

Danes v četrtek, 10. marca, dasiravno samo še pet dni pred odpovednim rokom delavstvu KID, je položaj še ravno tako nejasen, ko prvi dan objave, ali pa v nedeljo po shodu celokupnega delavstva. Vse povprek se ugiblje, kaj bo. Eni trde, da se delo gotovo ustavi s 15. marcem, drugi zopet, da ne. Potem je zopet druga verzija, da bo samo del tovarne ustavil obrat, drugo pa bo nadaljevalo s svojim delom, četudi v omejenem obsegu. Vendar stoji delavstvo na tem, da vsi, ali pa nobeden! Dela naj vse, ali pa naj bo vse doma, to se pravi, da ne obratuje ne martinova peč ne elektrarne; sploh, da nima niti eden izmed tovarniških uslužbencev prestopiti praga v tovarno.

Vodstvo samo od nedelje ni dalo nobene izjave, tako da delavstvo res ne ve, pri čem je. Danes je bila v martinovi ustavljena ena peč, toda menda ne radi pretečnega zastoja obrata, pač pa, ker je peč že močno obrabljena. V petek se delno ustavi obrat na Javorniku.

Blizajo se prazniki, savški sejem sv. Jožefa,

Elektrifikacija Slovenije

Ljubljana, 11. marca.

Včeraj je na povabilo slovenskega trgovskega društva Merkur za Slovenijo predaval o elektrifikacijskem problemu Slovenije univ. prof. dr. M. Vidmar v restavracijskih prostorih Zvezde. Dasi se z vseni izvajanja ne strinjamo, prinašamo glavne misli iz predavanja in se bomo ob priliki na ta problem še povrnili.

Elektrifikacijski problem je bolj gospodarski problem kakor pa tehnični. Najjasnejšo sliko elektrifikacije Slovenije nam da zgodovinski razvoj elektrifikacije v Sloveniji. Kranjski deželni odbor je že pred svetovno vojno izdelal velikanski elektrifikacijski načrt, s katerim bi brez dvoma lahko uspel, ko bi ne bila prišla vmes svetovna vojna. Postranski motiv takratne elektrifikacije je bil boj kranjskega deželnega odbora proti nasprotnim mestom, zlasti Ljubljani. (O. ur. To naziranje je brez dvoma ostanek starega malomeščanskega liberalnega gledanja, ki nikakor ne more priznati, da je imel takratni elektrifikacijski načrt v glavnem namen gospodarsko osamosvojitve Slovenije nemškega oziroma tujega kapitala sploh.)

Od takratnega načrta se je zgradila Završnica, ki naj bi po načrtu služila samo za rezervo in katera je po svetovni vojni razpadla svoje omrežje skoro po vsej Gorenjski. Po svetovni vojni je nastalo zatišje, potem pa se je pokazala privatna inicijativa, ki je zgradila več manjših in večjih elektrarn, ki so oskrbovale svoje okolice z električnim tokom. Tudi Ljubljana je povečala svoj obrat, vendar še ni opustila svoje nesrečne tarifne politike.

Konec l. 1928 pa so začele kranjske deželne elektrarne s pospešenim elektrifikacijskim delom. Zgrajena je bila močna kalorična centrala v Velenju in daljnovod za visoko napetost, ki sega že do Črnuče, kjer stoji transformatorska postaja, katera premore 2000 KW. Ta elektrifikacija pa prihaja prekasno ali pa prezgodaj. Konsumentov namreč ni

več zadosti. In to dejstvo prav resno grozi akciji KDE.

Na poziv ljubljanske občine je predavatelj obdelal vsa vprašanja, ki so nastala z novim elektrifikacijskim načrtom kranjskih deželnih elektrarn. Izdelki teh raziskavanj pa so sledeči: Električne energije je zmogla Slovenija porabiti zadosti in marsikje elektrarne ne delajo z vso silo. Zato naj se Slovenija razdeli na električne okraje, ki bodo prideljali vsak svoji elektrarni. V okrajih naj gospodari vedno le ena elektrarna brez konkurence, s čimer bi bil zagotovljen rentabilen obstoj posameznih elektrarn. Drugič naj bi se vse elektrarne zvezale med seboj ter tako pomagale druga drugi, če bi slučajno ena ne mogla zadostiti potrebam konsuma. Nastopilo bi torej premetavanje energije iz okraja v okraj. Tretič naj se ustanovi posebna centralna elektrifikacijska družba, ki bi vodila to premetavanje električne energije. Ta centralna družba naj bi posredovala električni tok elektrarnam za isto ceno, za katero ga same proizvajajo. Dobavljala bi ga pa od elektrarn, katere imajo že zadostne količine toka na razpolago zopet po lastnih cenah. Razliko bi kasirala seveda centralna družba, ki bi s tem vzdrževala in hkrati lahko gradila razdelilna omrežja in nove daljnovode ter tako priključevala vedno več konsumentov na združeno omrežje. Če bi pa s časom nastal pri centralni družbi fond, bi se uporabil za znižanje cen.

Zato je škoda, da danes ne gre elektrifikacija Slovenije v tej smeri in da se investira nov kapital, zlasti še zato, ko nam krčijo borme milione, ki so potrebni za vzdrževanje naših najvišjih institucij, tako gledališč, šol in univerze.

Predavatelj je žel lep aplavz, zlasti od poslušalcev iz trgovskih krogov, škoda pa je bilo, da se ni razvila debata, ki bi dala možnost, da čujemo tudi drugo plat zvona. To bi bilo zelo potrebno vsakemu poslušalcu, da bi dobil popolnoma objektivno sliko.

Velik požar pod Učakom

St. Ožbalt pod Učakom

Okrog pol 21, dne 8. marca je izbruhnil nenadoma ogenj iz kozolca g. Antona Smernika, gostilničarja in trgovca. Veter je zanesel ogenj v soseščini precej oddaljeni kozolec g. Lovra Kropivška, trgovca četudi se je ta z vso močjo in družino ognja branil. Tako je nastal silen požar, ker sta bila oba kozolca velika in z gorljivimi snovmi napolnena. Veter, ki se je držal ceste proti Učaku — ta dan radi novega snega par ur prej izorane — ni mogel zažgati domačije tretjega posestnika. Predaleč je bilo, posestnik z družino skrben, dokler mu niso prišli ljudje na pomoč. Čez cesto ter nazaj proti cerkvi ognjen ni mogel, ker mu je dajal veter smer, da ni zažgal okraj ceste obširnih hlevov obeh pogorelcov, na kar bi bili prišli tudi obe hiši na vrsto.

Orožniki iz Trojan so bili nemudoma na mestu, trojanski gasilci so prišli za njimi po možnosti še dosti hitro, a kaj, ko je v hribih zavoljo redko sejanih kmetij vse daleč, tako ni brž dovolj ljudi, da bi mogli takšen požar zadrževati, dokler ne pridejo gasilci. Drugi gospodar je vse storil, kar je mogel, prvi poskušal rešiti sosedov kozolec, ker je prvi opazil ogenj, nato brez uspeha branil svojo last, da odžene ognjenega petelina. Ni šlo.

Požar je nastal po neprevidnosti hlapca, ki je šel opit v kozolec s petrolejko. Oba pogorela, zlasti drugi, imata obširno škodo, ki ne bo nikakor zavarovalnino krita. Še dobro, da ni bilo hujšega na god Janeza od Boga, španskega Florijana.

Sneg ubil otroka

Trbovlje, 10. marca.

V Knezdolu pri Stujcu se je danes dopoldne novozapadli sneg vsul s strehe in podsul pod seboj dveletno deklico Karolino in jo pokopal pod seboj. S snegom se je utrgal Karloino iz strešnega žleba in ker je vse padlo s precejšnje višine, je otroku zlomilo tilnik, da mu domači, ki so takoj pritekli na pomoč, niso mogli nič več pomagati.

Slovenci v zahodni Kanadi

Nevarne kanadske farme - Kje je središče slovenskih fantov

Cranbrook, 18. febr.

Po možnosti sem popisal v prvem delu razmere v vzhodnem delu Kanade. Začnimo zahodni del.

Nevarne farme.

Prva bi bila provinca Manitoba (Man.). Industrije je tu bolj malo, ker sedaj smo tam, kjer je večna ravnina in skoraj same farme. Res je nekaj avioh zlatih rudnikov v severnem delu te province (Flin Flon), a še ne delajo s polno paro, ker ni dovolj denarja za vse obsežno delo. Manitoba, s glavnim mestom Winnipeg, je pravzaprav prva postaja križnega pota izseljencev.

Skoraj vsak Slovenec, ki pride v Kanado, bo že v Ljubljani navadno plačal vozni list do Winnipeg. Tam je namreč glavno zbirališče, predno jih agenti ne razpošljejo za delom, ako jih sploh razpošljejo. Za vse tiste reveže, ki pridejo semkaj spomladi, se agenti zelo malo brigajo: Voznjo si plačal, v Winnipeg smo te spravili, dela pa ravno sedaj za tebe nimamo, Bog s teboj in pomagaj si sam, kakor veš in znaš.

Le malo jih je, ki jih pošljejo na farme v bližnji okolici. Kaj sedaj? Tam stojiš, dela nimaš, angleško ne znaš, kam naj se obrneš? In tedaj se prvič kesas, zakaj si šel od doma.

Vsak navadno prinese naslove znancev s seboj, a kaj, ko ni dovolj denarja za vožnjo do kraja, kjer se znanec nahaja, z onimi 25 dolarji pa, ki jih mora vsak imeti, se pa ne pride daleč. Pa brzojavljajo znancem za denar in pomoč. Seveda izseljencu vsak rojak rad pomaga in denarna pomoč je hitro tukaj. Predno je torej revež le eden dan delal, je že dolžan 50—100 dolarjev. Predno pa dobi potem delo, je navadno tudi ta denar že pošel in zopet je križ. Marsikaj bi bilo bolje, če bi agenti ne bili tako brezvestni. Zadnja leta so sicer bolj gledali na Jugoslovane, to pa po zaslugi jugoslov. izseljenskega zastopa, ki ima svojo pisarno v Winnipeg.

Kdor gre delat na farme (kmetije), je navadno zelo razočaran; prvič zato, ker zelenega nobeden farmer rad ne sprejme, ako ga pa sprejme, mu da tako nizko plačo, da je joj, zraven pa priganja k delu ko živino. Delaj od pol petih zjutraj do osmih zvečer ali pa še dalje.

Od početka se ti bo zibal v obraz, dokler ne prideš do prepiranja, da boljšega gospodarja pod solnce ne moreš dobiti; ko pa vidi, da te je omamila, pa začne kazati roge, dokler ti vse skupaj ne začne presedati, da bi šel od njega v stran. Seveda ti odhoda ne more nihče braniti, a šel boš brez plačila za svoje delo. Tudi v tem je mnogo politike. Ako se vdinjaš farmerju za sezijo delo, to je od 1. aprila do 31. oktobra, moraš toliko časa pri njem ostati; ako pa greš prostovoljno stran, farmerju, ako noče, ni treba plačati, ker lahko reče, da nima denarja, dokler ne dobi plačanega prodanega žita. Vsak tak zaostanek plače pa gre navadno »fuč«.

Navadno proti koncu seziže začne delavca šikanirati, ker tuhta, kako bi ti vse zagrenil, da bi jo spopihale od njega, predno poteče pogodba.

Treba je pač potrpeti in biti previden. Druga zvižaka, ki se je nekateri farmerji poslužujejo, pa je še grša: Putifarjeva žena in egipčanski Jožef. Pa pade neumni izseljenec v tako spletko, da potem strši brez plače. Naj nihče ne misli, da farmerje sovražim. Sovražim le podlost, in zato to pišem. Ni pa rečeno, da so vsi farmerji tako podli! Ne vsi, nekaj pa! Poznam fante, ki so na ta način izgubili plačo za 6 mesecev dela.

Winnipeg — začetek križnega pota za Slovence.

Omenil sem že prej, da je Winnipeg, centralno zbirališče izseljencev. To mesto, ki šteje okrog 250

tisoč prebivalcev, je tudi polno nevarnosti za novice. Vsake vrste najpogostejši pijavk je tam, ki gledajo, kako bi osleparili »zelenega«. Marsikateri Slovenec je pošteno plačal, ker je bil preveč zaplavljen. V mestu samem in bližnji okolici je nekaj tovarn, a delo se tam zelo težko dobi, ker gre vse pod roko in le kdor je z delovodjo v »žlahtic«, je dober. Slovencev, ki tam stalno živijo, je kakih 10, nekaj pa jih je v okolici, ki imajo farme.

Končajmo s to provinco in preidimo v Saskatchewan (Sask.).

Sama neizmerna ravnina, same farme. Industrije tako malo, da ni vredno omenjati, razmere na farmah pa skoraj iste ko v Manitobi, le plače so nekaj boljše.

Sosednja provinca je Alberta (Alta.). Vzhodni in južni del, večinoma farme, po ostalih delih pa mnogo premogokopov in oljnih vrelcev. V tej provinci živi raztresenih mnogo Slovencev, ki pa se nič kaj ne pohvalijo.

Središče mizerije slovenskih izseljencev.

Še zadnja provinca nam ostane in to je British Columbia (B. C.). Po obsegu je zelo velika in krasna po naravi. Gorenjske sicer ne dosega po lepoti, a mi tukaj smo zadovoljni s tako, kakršna je. Industrije vseh vrst, ki pa sedaj vsa počiva. Lesna industrija in tovarne so zadnje leto z delom sploh skoraj prenehale, rudokopi pa delajo po 3—4 dni na teden. Le ribolovstvo ob Tihem oceanu še nekaj gre. V tej provinci nas živi na stotine Slovencev. V vsakem mestu jih najdeš, a na žalost 95 odstotkov vseh teh je brez dela. Večina delajo — kadar delajo — po gozdovih in tukaj se kosajo Slovenci in Skandinavci, kdo je boljši za gozdna dela. Precej Slovencev pa je zaposlenih po rudokopih in bolj zahodno od tukaj, tudi po tovarnah.

Naše glavno zbirališče je majhno, a prijazno mestce Cranbrook. Obdana je od treh strani od lepih visokih gora, a južna stran je odprta, da imajo topli vetrovi lažje delo, kadar nas obiščejo. Od tukaj se fantje razporejajo v bližnji in daljni okolici za zaslužkom in po event. končanem delu se zopet vračajo. Tukaj se počutimo bolj domače, ker nas je mnogo, tudi smo bolj korajžni. Tukaj ugrabimo, kaj nam prinese bodočnost, vprašujemo se, kdaj je bilo, ko smo potegnili zadnjo plačo za svoje delo in skoraj stodontno smo si edini, da nobeden več ne ve, kdaj je bil zadnji plačilni dan. Leto, leto in pol, dve leti, to je pač precej dolga doba, in ni čudno, če smo pozabili. Tukaj zopet ugibamo, kdaj bo prihodnja plača. To pa že ne gre več gladko — sto glav, sto misli.

Po daljši debati pa pridemo do soglasnega zaključka: »Dolgo ta strašna depresija pač ne more več trajati! In dal Bog da bi bilo res tako!«

In tako sem po možnosti povedal mnenje, kar se tiče province, o teritorijih pa ni vredno pisati, ker sta nenaseljena.

V splošno so razmere v Kanadi zelo žalostne. Brezposelnost je taka, da je groza. Za delom popraševati brez pomena, ker ga ni mogoče dobiti. Od 10.000.000 prebivalcev Kanade je vsak deseti brez dela, koliko pa jih je, ki samo po par dni na teden delajo, pa niti ne vemo.

Kaj hočemo? Lepo mirno moramo trpeti in vsak teden marširati na okrajno sodišče, kjer nam dajo listke v rednosti za 40 centov na dan ali 2,80 dolarja na teden in s tem v trgovino po špecerijo, kar pač kdo rabi.

Za vse brezposelnost to plačati, bo pa tudi državni škasi malo narobe hodilo.

Prihodnjiki pa, bralci »Slovenca«, o čem drugem. S. R.

Mesto in dežela v snežni odeji

Ljubljana, 11. marca.

Ze tri dni snéži neprestano. Z neba se trgajo drobni kosmiči, podobni razcefranemu bombažu, se poigravajo v vetru in počasi sipljejo na tla. Koder ni shojeno, se nova snežna odeja dviga, na strehah se kar očitno debeli plači belega bremena, niti en kosček neba pa ne kaže, da bi sneg ponehal. Samo novega snega je do kolen. Do jutra je v Ljubljani padlo 30 cm snega, do opoldne 40 cm, in če bo šlo tako dalje, ga bo do večera 60—70 cm. Proti jutru ga znamo nemara imeti kar en meter.

Brozga, ki jo je povzročil novi vlažni sneg prvih dveh dni, je izginila. Zakrila jo je nova plast snega, ki je malo bolj suh, čeprav ne tako izvrsten pršič kakor je bil v prvi polovici februarja. Potočarji in sankalci,

ki s snegom v sredo niso bili prav nič zadovoljni, ker jim je bil prevlažen. Ta se jim zdaj mnogo boljši. Na Golovcu in na Rožniku se veseli mladi na in, kar jih utegne na delavniki, tudi starejši.

Hudo bi bilo Ljubljankom, če ne bi cestno nadzorstvo takoj davi na vse zgodaj dalo orati cest. Sicer je gospodom na magistratu res hudo, ker morajo šteti kar lepe denarce za čiščenje cest. Znesek

Zamuieno kosilo

Sodnijska zgodba z veselimi koncem

Ljubljana, 11. sušca.

Res je, da dostikrat človek ne ve, kdaj pride navzkriž s paragrafi. V skupni celici ljubljanske jetnišnice so lansko jesen, ko se je pričel neki večji komunistični proces, jetniki živahno debatirali o vseh mogočih problemih, seveda tudi o komunizmu, o katerem imajo nekateri pač svoje posebne nazore in pojme. Nesrečni France Kremžar, doma iz St. Vida nad Ljubljano, je v tej debati pridal nekaj svojih opazk, češ, da bi bilo dobro, če bi šli po prestani kazni v Zagreb in se tam zapisali med komuniste, saj bodo dobro zaslužili. In na prav nenavaden način je sedaj France prišel pred veliki senat, ki mu je predsedoval s. o. s. g. Anton Mladič.

Njegov domačin in nekdanji sojetnik F. B. je v St. Vidu govoril, kaj je pravil Kremžar. Začela se je velika preiskava. Rezultat je bila obtožba Franceta Kremžarja zaradi zločinov po členu 1, točka 2 zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi.

France je danes sodnikom prostodušno povedal: »Nikoli nisem tako govoril. Saj še ne vem, kaj je komunizem. Paš pa sem dejal, da mora biti dobra služba pri komunistih. V celici nas je bilo 13. Nobenega nisem nagovarjal za komuniste.«

Vse pozornost so sodniki nato obrnili na glav-

no obremenilno pričjo Franceta B., ki je stopil v dvorano. Bila je pravcata senzacija, ko je France začel pripovedovati: »Razpravljali smo o komunizmu. Kremžar je dejal, da bi ne bil prenapačen »kšete« pri komunistih in da bo šel v Zagreb. Pred orožniki sem pravilno povedal. Ko sem bil pa zaslišan pri preiskovalnem sodniku, sem bil močno pijan in ne vem, kaj sem povedal.«

Eden sodnikov: »Tisti dan je eden mimo mene prišel in privrskal po hodniku. Pozneje je celo na hodniku ležal. In bil je podoben tvoj priči!«

Ko je predsednik prečital izjavo neke druge razbremenilne pričje, je vstal državni tožilec dr. Lučevnik in pripomnil: »Umaknem obtožbo!«

In konec je bilo komičnovesele razprave. Ex offo branilec dr. Jelenc je bil zaključil: »Zamuieno kosilo!« Razprava je namreč končala ob 13.30.

Jesenice

Umrl je na Jesenicah pekovski mojster gosp. F. Papler, ki je pred leti imel svojo pekarijo na Stari Savi, zadnje čase pa je pekel kruh pri trgovcu gosp. Čuferju na Jesenicah. Zadel ga je kap in preteklo sredo so ga pokopali na jeseniškem pokopališču. Pokoj njegovi duši! Preostali nam še sožalje!

Pasja steklina. Mestni dušni gosp. Mr. Zabar nam sporoča: »V mestni občini Jesenice se je pojavila pasja steklina. Opozarja se na razglas oz. odredbo esreskega veterinarskega referenta, ki je nabit na občinski uradni deski.«

Beli zobje: Chlorodont

prijetno osvežujoča zobna pasta s poprovo meto
tuba Din 8.— in Din 13.—

Ljubljana

„Pomožna akcija“ izčrpana

Ljubljana, 11. marca.

Čeprav se niso zaključili računi »Pomožne akcije«, ki jo je letos uvedla mestna občina v podporo stradalnim družinam in brezposelnim, vendar se da že sedaj pregledati in ugotoviti, kaj je bilo z njo doseženo in koliko je koristila, koliko je olajšala bedo. Toda najprej je treba povedati najzgodnejše: na vratih mestnega socialnega urada so nabiti lepaki: »Pomožna akcija je izčrpala svoja sredstva! — in te lepake za mešanimi čustvi boroje reveži, ki se zatekajo na magistrat prosit podporo, zunaj pa podi veter po zraku mirijade snežink, ki neprestano pokrivajo tlak mestnih ulic.

Res je, mnogo dobrega je storila »Pomožna akcija«, saj je zbrala precejšnje zneske. Mestna občina je posebej za to akcijo prispevala 200.000 Din, iz zasebnih darov se je tudi nabralo približno toliko denarja, živil, blaga, kurjave in podobnega, v vrednosti približno 70.000 Din. Za denar je mestna občina nakupila po večini živil in kurjave ter jo razdelila med potrebne. V naravi je razdelila »Pomožna akcija« nad 90%, je ostanek v denarju in še to med popolnoma zanesljivo družino. Poleg drugega je »Pomožna akcija« razdelila med prebujajočim vagonom premoza in tri vagona drv, od živil pa največ moke, riža, suhega mesa, krompirja in zabele, dalje mnogo obleke, starega blaga in čevljev. Nekoliko je družinam že bilo pomagano. Zal pa na vrata socialnega urada še vedno

trkajo potrebni in prosijo podpore, sredstva pa so sedaj zelo omejena in navezana le na proračun.

Trgovski gremij je napravil »Pomožno akcijo« samostojno. Zbral je raznega blaga v vrednosti nad 100.000 Din in skupno obdaril 546 revnih družin in brezposelnih.

Po večini so obdarovanci doma v predmestnih, zlasti v mnogih barakah, po razpadlih starih hišah, v nekaterih večjih hišah revščine, kakor n. pr. v rdeči hiši v Trnovem, v Nušakovi vojašnici, po mestnih barakah na Ljanski cesti in drugje, po barakah v Mestnem logu, v gramozni jami in tudi na Galjevi ulici. Nekateri družine imajo po osem otrok, pri hiši pa niti kafečarja. Umerno je torej, koliko dobrega je pomožna akcija napravila.

Pri skupnem pregledu pa nismo niti upoštevali ogromnega dobrega dela, ki ga vrše to zimo, kakor vselej, dobrodelna društva: »Caritas«, Vincencijeva in Elizabetna društva in druge organizacije. Boda v Ljubljani bi bila še hušja, če ne bi bilo teh dobrodelnih akcij.

Res je sedaj »Pomožna akcija« izčrpala svoja sredstva, toda potrebno bi bilo, da bi v teh budih naših bila dobrodelnost, javna in zasebna, permanentno na delu, kakor reveži bi tudi rad vsak dan jedel. Vemo pa tudi, da dobri ljudje v našem mestu še ni zmanjkalo, kljub temu, da je na vrati na magistratu napis »Pomožna akcija izčrpana«.

Kaj bo danes?

Drama: »Nekdo«. Izven. Znižane cene.

Opera: »Robinsonada«. Premijera. Izven.

Unioni, velika dvorana: Družabni večer gospe Maše Gromove. Ob 20.

Kino Kodeljevo: Ob 8: Zvočni film »Nemrti potepuh«.

Nočno službo imata lekarni: dr. Piccoli, Dunajska cesta 6 in mr. Bakarič, Sv. Jakoba trg 9.

● Kraljica odpotovala v Belgrad. V četrtak ob 8 zvečer se je peljala z belgradskim brzovlakom skozi Ljubljano kraljica Marija, ki je odpotovala v Bleda v Belgrad. Na kolodvoru so bili ban dr. Marušič, divizionar general Hle in policijski upravnik Kerševan.

● Ljubljana ob smrti Brianda. Ljubljanski župan dr. Dinko Puc je odpisal o priliki smrti velikega državnika Brianda sledeče sozljaje: »Gospod župan pariski! Čast mi je zaprositi Vas, gospod župan, da blegovolite tolmaiti globoko sočuvstvanje mesta in prebivalstva Ljubljanskega v veliki žalosti francoskega naroda za svojim odličnim sinom in državnikom Aristidom Briandom, ki mu vse človeštvo in naš narod dolgujeta večno hvaležnost. — Dr. Dinko Puc, t. r., župan Ljubljanske. Na to je dobil sledeči odgovor: »Dr. Dinko Puc, župan Ljubljanske, Jugoslavija. V imenu Pariza se zahvaljujem iz vsega srca mestu in prebivalstvu Ljubljane za čustva, ki so nam bila izražena ob uri, ko je preminil veliki državnik, ki je s tako globoko ljubeznijo ljubil Vaš narod. — Latour, predsednik občinskega sveta, Pariz.

● Tovariše časnikarje opozarjamo na občni zbor stavbne in gospodarske zrudne Novinarske doma in na članski sestanki Ljubljanske sekcije JNU. Oba se vršita v nedeljo, 13. t. m. v klubskih prostorih kavarn »Emona« v Ljubljani; občni zbor ob 10 dopoldne, članski sestanek pa takoj po obnem zboru ob 11. Prosimo najštevilnejše udeležbe. — Načelstvo zrudne in odbor sekcije.

● Hrpa v Ljubljani. Številna prehlajenja so najbrž povzročila govorice, da je izbruhnila v Ljubljani epidemija hripe, ki jo pač pospešuje neugodno vreme. Kakor smo se informirali, gre le za nekatere težje slučaje influence, kar pa še dolgo ni epidemija. Sploh pa je težko razlikovati med različni vrstami hripe in med nenadnimi influencami. Nekaj bolnikov se je sicer že javilo okrožno uradu za zavarovanje delavcev, bolnišnica pa do danes ni zaradi hripe sprejela še nobenega bolnika.

● Gledališka predstava v Rokodelskem domu. Jutri ob pol 8 zvečer bo vprizori Rokodelsko društvo igr »Vražji kovač«, ki nam slika romantično dogodke iz stare Ljubljane. Zanimanje za igr je zelo veliko. Zato prosim, da si vsakdo oskrbi vstopnico že v predprodaji, ki bo danes od 6 do 8 zvečer in jutri od 10 do 12 dopoldne v Rokodelskem domu, Komenskega ulica št. 12.

● »Veriga« je naslov igre, ki jo vprizori v nedeljo, 13. t. m. dramski odsek Prosvetnega društva Trnovo. Začetek točno ob 8 zvečer v društvenem domu, Karunova ul. 14.

● V Siseškem prosvetnem društvu bo v ponedeljek, 14. t. m. ob 8 zvečer v dvorani predaval g. polkovnik dr. Justin Matej o grozotah bodoče plinske vojne in o varstvu pred srupnimi plini. Vse člane in prijatelje že danes na to predavanje najljubneje vabimo.

● Znameniti praški Zikov-kvartet koncertira v Ljubljani v ponedeljek, dne 14. t. m. Zikovci so se na vsem kontinentu, kjer so tekmo svojega 10 letnega obstoja do danes že koncertirali, utrdili svoj umetniški sloves takoj s prvimi koncerti. Povsod so v resnici dobrodošli umetniški-koncert-

Maribor

Vprašanje reorganizacije občinske uprave in redukcij

Maribor, 11. marca.

Ze ob priliki proračunske razprave je bilo v občinskem svetu govora o neki reorganizaciji občinske uprave in v zvezi s tem so je govorilo tudi o hipertrofiji uradništva v mestnih uradih ter o potrebah redukcije. Izvoljen je bil takrat poseben odbor, ki naj bi se s tem vprašanjem podrobneje bavil. Ze takrat je vzbudila stvar v javnosti, zlasti pa v zainteresiranih krogih mnogo pozornosti, še bolj pa je postala aktualna sedaj, ko so nastale v javnosti nenadoma govorice, da namerava občina odpustiti kar vse dnevničarje, skupno okrog 30 oseb ter nekatere urade kar združiti in reorganizirati. Koliko odgovarjajo te govorice dejstvu, nam še ni znano, vsekakor pa mora biti na njih nekaj istine. Sinoci je odsek za reorganizacijo uprave imel svojo sejo, na kateri je bilo govora tudi o nameranih redukcijah. Stvar zaenkrat še ni zrela in tudi odsek se bo s tem vprašanjem še podrobneje bavil.

K temu bi si dovolili nekaj stvarnih pripomb. Ni nam znano, kako stališče zavzema odbor za reorganizacijo občinske uprave v tem vprašanju in v vprašanju redukcij nameščencev. Dejstvo je, da si občinskega poslovanja brez obstoječih oddelkov ni mogoče zamisliti, ker jih zahteva nujna potreba in tudi tozadevni občinski predpisi in upravni zakoni.

Da bi se posamezni oddelki opustili, to ni možno; da bi se združili, pa bi se na osebo gotovo prav ničesar ne prihranilo. Delo mora biti narejeno in za to je potrebno odgovarjajoče število ljudi. Gotovo ni prejšnja občinska uprava nastajala moč brez stvarne potrebe. Če se je na proračunski razpravi od neke strani govorilo, da svoječasno, ko je bila še druga občinska uprava, ni bilo toliko uradništva, je morda to dejstvo. Ni pa upošteval govorik, da je med tem časom upravna oblast navajila v breme občini čisto drugi kvantum poslov, kakor je bilo to pred leti. Saj vidimo celo pri malih kmetijskih občinah, kjer so pred leti še sami župani vršili celo delo, da si morajo danes nastavlja tajnike in še več pomožnih moči, da zmagujejo delo. Toliko bolj so bile obremenjene z novimi posli mestne občine, zlasti velike. Dejstvo je nadalje, da se pritožujejo še sedaj vsi načelniki občinskih uradov, da komaj zmagujejo delo s sedanjim stališčem.

Poleg vsega navedenega pa menimo, da sedaj ni čas baviti se z raznimi načrti redukcij, ko imamo dovolj žalostnih primerov silne brezposelnosti in bede in bi se radi tega tudi breme davščin ne zmanjšalo. Če občina odpusti toliko število ljudi, bo morda njena blaginja za nekaj mesecev razbremenjena. Toda poslednja škoda bo tem večja in to mora biti merodajno.

□ Na Jožefovo v grajski kapelici sveto opravilo. V mariborski grajski kapelici se bo vršila na Jožefovo ob 8 jutraj sveta masa v spomin 150 letnice, ko je potoval skozi Maribor papež Pij VI ter masoval v tej kapelici. Sveto maso bo daroval pomožni škof dr. Tomažič.

□ Zima, pomožna akcija in izčrpan kredit za čiščenje ulic. Nenavadno podaljšanje letošnje zime je postavilo nekaj javnih institucij nenadoma pred težak problem. V največjih skrbih je predvsem mestna uprava. Kredit za čiščenje ulic in za odvažanje snega je izčrpan. Ničče ni mogel predvideti, da bo treba letos še sredi marca odvažati sneg v Dravo in tako se je tudi tozadevni kredit, ki bi sicer za normalno zimo povsem zadostoval, predčasno izčrpal. Občinska uprava je sedaj v zadregi, kam s snegom; denarja ni, da bi se na posel čiščenja enostavno prepustil jugu in solcu, pa tudi ne gre. Najbrže si bodo zaenkrat pomagali s pomožno akcijo. S sredstvi te akcije je bilo doslej večje število brezposelnega delavstva zaposleno pri raznih čistih delih. Ker je zapadli sneg ta dela prekinil, se bodo brezposelni zaposlili s čiščenjem ulic na račun pomožne akcije. — Vodstvo imenovane akcije po stoji poleg tega pred težko nalogo, ker število brezposelnih in podpore potrebnih narašča iz dneva v dan. Računalno se je prvotno, da se bo pričelo s postopnim ukinitjem pomožne akcije že začetkom marca, ker običajno v tej dobi že prične gradbeni sezona ter bi del brezposelnih našel zaposlitev. Zopet je sneg prekrizal te račune in ves pomožni obrat bo treba obdržati v nezmanjšanem obsegu še preko marca, kar bo pa pri pilih sredstvih, s katerimi akcija še razpolaga, veliko vprašanje.

□ Radi snežnih zametov ukinjen avtobusni promet. Mestno avtobusno podjetje je ukinilo radi snežnih zametov avtobusni promet na progi Maribor—Celje in Maribor—Ptuj, podjetje Lininger je pa ukinilo promet na progi Maribor—Gornja Radgona, dočim se obratuje proga Maribor—Ptuj.

□ Smrt kosi. V splošni bolnišnici je umrl uradnik Ivan Grašovnik v mladeniški dobi 21 let. Pogreb blagega pokojnika se bo vršil v nedeljo ob 8 dopoldne iz mrlišnice na mestno pokopališče na Pobrežju. Naj počiva v miru, žalujočim svojcem naše iskreno sozljaje!

□ Stanovanjski najemniki se organizirajo. V četrtak zvečer se je vršil v prostorih Nabavljalne zrudne na Rotovškem trgu ponovni sestanek in svrhu skupne organizacije stanovanjskih najemnikov v Mariboru. Izvoljen je bil širši akcijski odbor, v katerem je 22 zastopnikov vseh mariborskih stanovanjskih strokovnih organizacij nameščencev in delavcev. Iz tega širšega odbora se bo konstituiral ožji stalni odbor društva stanovanjskih najemnikov v Mariboru, ki je pred leti že obstajalo, naj pa je čisto zaspalo. Na četrtkovi seji je bila sklenjena, da se bo vršil prihodnji petek v veliki dvorani Uniona velik predstni shod najemnikov proti vsolkim najemninam stanovanj in lokalov.

□ Razpisana služba pri Kmetijski kontrolni postaji. Pri banovinski kmetijski kontrolni postaji v Mariboru je razpisano mesto laboranta. V poštev pridejo v prvi vrsti oni, ki dokazujejo, da so že bili kot laboranti zaposleni v kmetijski tovarni ali lekarni. Prošnje je vložiti do 31. t. m. pri banski upravi v Ljubljani.

□ SSK Maraton. Plavalna sekcija: Danes ob 7 trenin za vse, ki so obveščeni. Trenin akademik Edgar Košak. Zimska sportna sekcija: V nedeljo skijanje.

□ Na prošnjo gđ. Julijane Herman ugovarjamo, da ni identična z Julijano H., o kateri smo poročali v »Slovenec« z dne 10. t. m. v zvezi z tatvino v trgovini Tkalec na Glavnem trgu.

□ Služba na mariborski policiji je zopet nastopil kriminalni nadzornik g. Janko Gorič, ki je doslej služboval v Ljubljani.

□ Licitacija na carinarici. Dne 14. t. m. se bo ob 9 dopoldne pričela licitacijska prodaja raznovrstnega trgovskega blaga na mariborski glavni carinarici.

□ Iz Jugoslovanske strokovne zveze. Občni zbor tukajšnje ekspoziture JSZ bo jutri v nedeljo ob deveh v prostorih JSZ, Sodna ulica 9-III. Vsi člani organizacije kakor tudi posmrtniškega fonda se vjdno vabijo, da se občenega zbora udeležijo.

□ Old-skavti stopajo na plan! Starši skavtov in planin ter vsi prijatelji skavtizma se vabijo, da se udeležijo ustanovnega sestanka kluba old-skavtov, ki bo jutri v nedeljo ob 11 v realni gimnaziji (vhod iz Gregorčičeve ulice).

□ Brezplačno lahko dobijo v tukajšnji trgovini Spori Roglič vsi mladeniči, ki se niso odslužili vojaškega roka, znano knjižico, ki jo je izdalo poveljstvo zrakoplovstva »Kako morejo vojaki pri služevanju svojega kadrovskega roka postati piloti«.

□ Nočno lekarniško službo ima prihodnji teden Krištopa lekarna pri Mariji Pomagaj na Aleksandrovi cesti.

□ Rezervni častniki, ki so brezposelni, se vabijo, da pismeno javijo najkasneje do torka, dne 15. t. m. svoj naslov, poklic in stroko tukajšnjemu pododboru Združenja rezervnih častnikov.

□ Kolesarski strah se je ujel. Čisto slučajno je dobila mariborska policija v roke pičko, čegar aretacijo bodo vzele s posebnim zadovoljstvom na znanje mariborski kolesarji. V nekem prenočišču je bil aretiran Ivan Miško iz okolice Ptuja in sicer radi tiralice, izdane po okrajnem sodišču v Ormožu. Miško je namreč brez dovoljenja popihal iz zapora okrajnega sodišča v Ormožu ter se zatekel v Maribor, kjer se je skrivaj pod tujim imenom. V Ormožu so ga zaprli, ker je ukradel neko kolo. Na policiji so začeli Mišku bolj natančno izpraševati vest in kar neenkrat se je ugotovilo, da je on tisti prekanjenec, ki je lanske poletje in jesen povzročil kolesarjem in policiji toliko preglavice z drznimi tatvinami koles iz poslopja okrajnega sodišča. Takrat so se te tatvine tako razpasle, da si že nihče skoro ni upal vst v kolesom na sodišče, Stolica imajo sedaj v rokah in posrečilo se je že v dveh slučajih ugotoviti, kam je prodal kolesa, tako da bodo lastniki prišli nazaj do svojih vozil.

□ Se vedno ta nesrečna poledica... Nesrečno nesreč je že letos povzročila poledica. V četrtak se je ponesrečila v Taborski ulici gospa Marija Rotter, žena slikarja in pleskarja. Poskodovala si je levo nogo v gležnju ter je morala biti prepeljana v bolnišnico.

□ V zimi se odeje dobre. Na Glavnem trgu je zmanjkala večerjo soferja avtomobila iz zaprtega voza volnena odeja v času, ko se je za trenutek odstranil od voza. Neznani uzmovilec je na ta trenutek očividno pazil ter ga spretno izbral.

Kulturni obzornik

SLOVENSKI PASIJON.

V času, ko je bila srednja Evropa prežeta s kršanskim duhom, so radi za svetli postni čas, posebno na velik teden, predstavljali skrivnosti našega odrešenja. Trpljenje in vstajenje so hoteli videti nazorno pred seboj v dejanju, ne samo na slikanih stenah. Iz bogoslužnega obreda so nastale cerkvene igre, iz teh igre na trgu, igralske procesije, predstave amsterijskih — verahkih skrivnosti. Vsi poznamo Oberammergau, tudi Tiersee in še kak podoban ostanek teh starih iger.

Zanimivo je, da današnji čas zopet posega po teh starih načinih igranja. Veliki narodi imajo cela založništva takih iger. Tudi pri nas se vedno bolj širijo. — Steherniki že gre po podeželskih odrih, bodisi v izvorni flamski obliki, bodisi v Hofmannsthalovi predelavi, kakor ga je igrala Ljubljanska drama. Naša doba zahteva takih iger. Realistična drama se je v marsičem preživela, propada. Rokovnjače, Brata Martina, Pri belem konjčku morejo predložiti občinstvu le še društva, ki so še v razvoju. Opažamo na drugi strani, da se niste-riji tudi na naših odrih dobro obnesejo. Ponekod so ljudje ob takih predstavah kakor učarani. — Timmermansovi Trije kralji v Trzinu, izvorni Stehernik v Kamni gorici, Predvdvoru, Kranju, Kristof v Kranju pričajo, da je tudi pri nas čas okleniti se tudi te vrste dramatike. Kolika etična sila leži v teh igrar, vedo itak vsi, ki oder zasledujejo.

Pasijonov imamo že tudi pri nas nekaj. To-

minčev in Deutsch-Finžgarjev sta znana. Oba pa sta predelana po tujih vzorih. Prof. Kurel je zdaj priredil za oder izvorni slovenski Pasijon, kakor so ga svojčas v 18. stoletju igrali v Skofji Loki. Je krajši kakor Finžgarjev, pa poln pretresljivih prizorov. Finžgarjeva predelava Deutschevega Pasijona je realistična igra, loški pa je izključno verski, če hočete, nabožen. Torej mislil je v polnem smislu. Zato bo našim odrom za liturgične čase kakor sta advent ali post dobrodošla oderska prireditve. Režiser seveda mora celi igrati dati pravo nabožno razpoloženje, izklesati kretnje, pozicije in besede nastopajočih oseb, vso igrno opremiti z okvirom naše postne cerkvene pesni in nabožne glasbe — in gotovo bo ta »Slovenski Pasijon« povsod močno pridiga, čeprav nehoti. Igrati ga bo treba seveda z navno dušo, to je ne igrati, ampak živeti ga bodo morali igralci. Tak Pasijon seveda bo za igralca samega velikanski vzgojni, moralni in življenjski dogodek, znal mu bo dati počut za vse življenje. V tem gledamo vprav bistvo tako zvanega modernega ljudskega odra, da ne predstavljamo tujih oseb le po zunanem, narejeno in priušeno, z rutino in posnemanjem poklenega igralca, ampak z vso dušo, z lastno notranjo prepričanostjo. Za hip moramo pozabiti nase in biti samo še Peter, Veronika ali celo sam Gospod Jezus. Tak Pasijon je preskušnja za tak moderni način igranja — ki je seveda obenem večno mladi vir vsake res življenjske igre. Vemo namreč, da se igralska rutina skvari, preide v mandro in kvarno vpliva na igralca samega. O tem boste čuli dovolj tož pri vseh voditeljih naših odrov.

Skofjeloško procesijo, kakor se nam je ohranila v rokopisu p. Romualda iz l. 1721, sta opisala

pokoini dekan A. Koblar v Izvestij muzejskega društva 1892 in dr. J. Mantuan v Carnoli l. 1917. Na veliki petek dopoldne ob štirih je šla od loškega kapucinskega samostana pasijonska procesija mimo razsvetljenih okenov. Posamezne prizore bodev na konjih bodisi na vozovih in peš, so predstavljal ljudje iz mesta in cele okolice, urejeni po vaseh — bila je to res prava ljudska igra —. Pred gledalci so se ustavljali, deklamirali in odigrali svoj prizor in šli dalje. Silke so bile to, med seboj nevezani prizori. Tako jih je treba tudi sedaj vpri-zarjati. Zanimivo je, da je ta procesija vedno bolj propadala, čim bolj zunanje in vsakdanje so je je mali sledujoči. Dokler so jo igrali s srcem, je bila spodbudna, da so najboljši prosili zanj; ko pa so se vrinile slabosti in malomarnosti — prava teatralika, so postale celo — pohujšljive, da jih je cerkvena in tudi svetna oblast morala prepovedati. Prehodila je torej isti razvoj kakor vsa naša ljudska igra, ki se vprav zato vrača k svojemu prvotnemu izviru.

Ta Slovenski Pasijon je oddajala l. 1930 na evetno nedeljo Ljubljanska radio-postaja. Letos ga v prvi predelavi igra Ljudski oder v Kranju. — Predstave te vrste so pri nas nekaj novega. Zanimive tudi zaradi nove oderske tehnike, ki dela predvsem s primitivnimi sredstvi, kakor so zavese, reflektorji, le nakazana oprema — kar vse hoče odvrnati gledalčovo pozornost od senenije in jo obrnati predvsem na igr. samo in njeno vsebino. Vprašanje naše ljudske igre — besedila, vsebine, zlasti idejne — kakor tudi naših odrov in njihove opreme v teh modernih, a gospodarsko varčnih časih bi bilo treba posvetiti mnogo, mnogo dela. Še več ob ljubezni in zanimanja. Temu naj

služijo te vrste ob priliki prve oderske vprizori-tve najstarejše ohranjene slovenske igre.

KONCERT UCITELJSKEGA ZBORA

Dočim so naši meščanski zbori kulturno skro-rada nehali biti in nam dobavljajo le še proslave in jubileje, smo videli po vojni, da se hrani pri nas pevskokulturni element edadnje bolj z material-nim — deželci, učitelji, akademiki so nam pri-nesli sodobnosti, železničarji pa ekrebe za starino. In se je zgodilo enkrat, da so imeli učitelji pola-koncert brez vseh proslav in reklame ravno zato, ker so s sodobnostjo in resno kvaliteto prodili.

Kumarjev zbor (ca. 80 oseb) ima materialno nedoseženo glasovne kvalitete, je tehnično na viš-ku, da zanj ni več formalne težkote, emelnečno pa je kos izrednim nalogam. Njegovim zadnjim programom ni kos noben naš zbor. Kumar ima čut za sodobnost in jo sledi pri mladih ter ji utira pot — to je natega kulturnega dirigente! Kakor se ves svet bori zoper goli materializem, tako se glas-ba odvaža od zunanje čutnosti; duhovna glasba, ki jo progira Kumar, je lista, ki je zmagala.

Program je obsegal skladbe Manojlovića, Hri-stića, Mokranjca, Milejevića, Kraljica (da bi se Špi-ri napol toliko brigali za nast!), stini višek pa so bili polifonski odlomki iz psalmov genialnega M. Tajčevića, enega najbolj rasnih zastopnikov sodo-bne na našem jugu.

Sledilo je šest Adamčević narodnih za ženski zbor in po štiri narodne v obdelavi Tajčevića in Stolerja za mešani zbor. V narodni prirodnosti in religiozni resnosti išče Kumar izraza — in tam je.

Koncert je bil izreden dogodek na našem umet-nemskem polju. Zbor in dirigent sta na pravi poti. Le po njej dalje!

Dnevna kronika

Koledar

Sobota, 12. marca: Gregorij Veliki, papež; Bernard, škof.

Novi grobovi

† V Dravljah je umrl gospod Jožef Kušar, star 74 let, zasebnik pri gospodu Antonu Kušarju. Pokopni je bil 21 let v Ameriki. Bil je zelo duhovitega in priključnega značaja. Pogreb bo danes ob 4. popoldne. Svetila mu večna luč!

Osebnosti

— **Odlikovanje.** Predsednik češkoslovaške republike T. G. Masaryk je odlikoval gospoda Burkelja Antona, župana v Tuhinju pri Kamniku, s kolajno Belega leva I. stopnje, dne 10. marca t. l. je izročil odlikovanje odlikovanec generalni konzul češkoslovaške republike v Ljubljani g. ing. Josip Ševčík.

Ostale vesti

— **Sv. Gregor dolgo njivo orje** — pravi slovenski pregovor. V tem času so druga leta kmetje tu pa tam začeli s prvo setvijo: no, letos njive že ne bo treba zlepa se orati, pač pa bo treba zopet orati pota in ceste, treba je orati snegi. Dva dni ne prestopa močno sneži; burja vam zavija in brije, da se vse stiska okrog peči. Kaj bo? Kaj takega pa nismo vajeni! Saj so škofci, prvi znanilci pomladi, bili že tu, pa so se prenačili, ni jih več. Če jate se jih je podilo po cestah in travnikih, iskali so hrane — črve, pa niso mogli še do njih in škofci so kar izginili; odleteli so, če niso od mraza in lakote poginili. »Dan gor — sneg pa dol. Sveti Matija zime ni zmogel, pravijo kmetje, pa je žel za peč; sv. Gregor je sedaj tudi že odhitel za njim za zapeček, vse kaže, da se jima bo pridružil še sv. Jožef. Pa bo Marija prišla — in letos so njen praznik prestavili precej nazaj — in bo rekla: No fantje, vstanite, sedaj je pa čas, da gremo v svet — pomlad je spet.« Ja, kmetjski pregovori ti držijo!

— **Vremensko poročilo.** Mojstrana, 9. marca: Sneži, sneg suh. Smuka prav dobro. Skladišnica pripravljena. Udeležba pri nedeljskih tečajih bo prav dobra, konkurenca ostra. Ta dan nas obiščejo tudi naši Korošci. — Pohorje, koča na »Peškur«, 10. t. m.: Sneg, stara podlaga 1 m, novo zapadel 20 cm, pršilo, smuka izborna, temperatura — 2, brez vetra. — **Detelvi zbrani spisi** so za nas važni in zanimivi z literarno zgodovinskega razgleda in tudi zaradi vsebine. Njegovo zbrano delo v redakciji prof. Jakoba Šolarja je važen dogodek. Založnica Mohorjeva družba v Celju vabi na subskripcijo, ki bo trajala do 15. aprila. 504 strani obsega 40 knjig, na lepem papirju tiskana in v platno vezana stane le 75 Din. Za naročilo zadošča dopisnica z natančnim naslovom. — Za Ljubljano posreduje subskripcijo Nova založba, kjer si subskribenti v oknu lahko ogledajo knjigo, jo naročijo in tudi brez poštnine dobe.

— **Trimesečni gospodinski tečaj** se je vršil v Ljubnem na Gorenjskem. Vodila ga je od banovinske uprave določena gospa M. Kelter z gdnjo O. Milavec. Pribudo za ta tečaj je dala gospa oproga upokojenega šolskega upravitelja g. Ed. Markoček, ki je v to svrhu dal brezplačno na razpolago svojo vilo »Moj mir«. Nazivu primerno se je res v najlepšem miru vršil ta tečaj, ki se ga je udeležilo 10 gojenk iz domačih vasi in okolice, 14 dni pred sklopom tečaja je pa na splošno presenečenje in žalost zadela kap g. upravitelja, ki sedaj leži deloma ohromel po desni strani. A je upanje, da okreva. Radi tega žalostnega dogodka je bil tudi zaključek tečaja 10. marca bolj tihega značaja, kakor je bil določen v načrtu. Gojenke so se s hvalnim srcem poslovile od svojih blagih voditelj, tihega gospodinskega doma v vili »Moj mir« in potje Markočekove družine, se razšle z namenom, da bo vsaka na svojem mestu to praktično izvajala, kar se je koristnega v tem tečaju naučila.

— **Smrtina nesreča.** Tužno so zapeli 3. marca zvonovi pri Svetinjah in naznanjali preko Slovenskih gor, da je nenadoma umrl triden kmet g. Avgust Vraz, pranečak našega ilirskega pesnika Stanka Vraza. Dne 2. marca se je vračal iz gorje domov. Malo pred domačijo mu je spodrsnilo na poledenelih tleh in padel je v 3 m globok klanec. Takojšnja zdravniška pomoč mu ni mogla vrniti zdravja. Rajni je bil priljubljen župan občine Žerovine, član nadzorstva hranilnice in posojilnice v Svetinjah, član krajevnega šolskega odbora itd. Težko, težko ga bomo pogrešali povsod, saj je bil še v najlepših letih in bi še lahko marsikaj dobrega storil. Zapuščena žena in pet nedoraslih otrok. Naj v miru počiva! Zaljubljen naš sožalje!

— **Slovensko planinsko društvo** sporoča občinam, da so odprte in oskrbovane sledeče koče in domovi: V Triglavskem pogorju: Stara Aljževa koča (neoskrbovana), Erjavčeva koča na Vrščici (odprta in oskrbovana ob nedeljah in praznikih ter dnevih ob nedeljah in praznikih). V Karavankah: Valvazorjeva koča pod Stolem, Planinski dom na Kofar (stalno odprta in oskrbovana). V Kamniških planinah: Dom v Kamniški Bisirji, Koča na Veliki Planini in Dom na Krivani. Nadleže sporočimo, da so odprte in oskrbovane vse leto; novozgrajena postojanka na Sv. Gori, koča na Sv. Planini, novozgrajeni dom na Mrzliču, vse koče na Pohorju, Celjska koča nad Celjem ter Piskerškova koča in Tilerjeva koča v Logarski dolini.

— **Fotiv radio-predavateljem.** Odelek za »Solški radio« bo določil pri sebi konec marca program oddaj za solške ure do konca tekočega šolskega leta, zato naproša predavatelje in predavateljice, ki imajo na razpolago za šole primerne teme in ki imajo veselje za sodelovanje pri tej važni šolski instituciji, da nam to javijo na naslov: Jugoslovansko učiteljsko združenje, sekcija za Dravsko banovino v Ljubljani, Franciskanska ulica 61.

— **Angleški arheologi** v Splitu. Družbo angleških arheologov je sporočilo svoj prihod v Split dne 13. julija. Skupina okrog sto angleških učenjakov bo obiskala Split in okolico, da si ogledajo lokalne proue naše starine. Arheologi bodo pregledali palačo cesarja Dioklecijana in napravili s parnikom »Kosovo« žet v Trogir in Kašte. Za 15. julij je določen izlet v Sinj, Vrliko in Knin, kjer si bodo ogledali tamkašnji muzej, ki poseduje številne etarne in hrvaške preleposti. 16. julij je določen za ogledovanje Poljuda, Marjana, Solina in bližnje okolice. V Solinu bo skupni obed v Tuskulu msgr. Bulića. Londonski arheologi bodo 17. julija odpotovali s parobrodom »Kumanovo« v Dubrovnik.

— **Ce Crngorec obljubi** — prepelje tudi mrtvo ženo iz Amerike domov. Pred dvajsetimi leti se je izselil v Ameriko Joka Petričević iz Nikšića v Črni gori. V Ameriki je delal v rudniku in se oženil s svojo rojakinjo Jovanko, s katero je imel pet otrok. V Ameriki si je prislužil lepo premoženje. Njegova žena je bila silno dobohotna in je nekoga dne vprašala svojega moža, če bi jo v slučaju, da bi umrla, prepeljal v Nikšić. Joka ji je to sveto obljubil. Pred par meseci se je v rudniku, v katerem je delal Joka, pripetila huda nesreča, pri kateri je bilo ubitih tudi več naših rudarjev. Pomotoma so

ljude sporečili Jovanki, da se je smrtno ponesrečil tudi njen mož. Ta žalostna vest je tako vplivala na Jovanko, da jo je zadela kap in bila je takoj mrtva. Joka sedaj ni vedel, kaj bi storil. Ker pa je Črnogorci dana beseda sveta, je sklenil, da bo izpolnil svojo obljubo. Prepeljal je mrtvo truplo svoje žene iz San Franciscu v Nikšić, kjer je bilo pokopano. Prevozni stroški so znašali okrog 5000 Din.

— **Bolne žene dosežejo** z rabo naravne »Franz-Josef«-grenčice neovirano, lagodno izpraznenje črev, kar večkrat izredno dobrodejno vpliva na obolele organe. Pisatelji klasičnih učnih knjig za ženske bolezni pišejo, da so potrjeni ugodni učinki »Franz-Josef«-vode tudi potom njihovih raziskovanj. »Franz-Josef«-grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— **Uboj zaradi cigarete.** Iz Banja Luke poročajo: V Gradcu se je dogodil strašen zločin. Sprla sta se kmeta Ilija Nikić in Peter Jurša. Nikić je prosil Juršo za cigareto. Ko je ta rekel, da je nima, se je Nikić razjezil in začel Juršo prepirati, da ima cigareto, pa je noče dati. Nikić je kričal: »Lazješ, nočeš mi je dati! Ti ne veš, kakšen sem, ubil te bom kakor psa!« In res je zgrabil nož in zabodel Juršo, ki je čez eno uro izdihnil. Ubijalca so aretirali.

— **Urbanus: Knjiga o lepem vedenju.** Tretja, zelo pomnožena in izpopolnjena izdaja. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, 1923. Strani 388. Cena Din 50, vez. Din 64. — Lepo vedenje je igralo v človeški družbi že od nekdaj jako važno vlogo in zato je samo po sebi umevno, da mora vsak dober poznanec vsa pravila omikanskega človeka, če se noče izpostavi v vsaki boljši družbi očitku nevednosti, neotesanosti. Izdanih je bilo do sedaj že mnogo takih knjig, toda mirno lahko trdimo, da je izmed vseh dosedanjih Urbanusova knjiga o lepem vedenju še najpopolnejša, pisana je iz naše srede poljudno in stvarno za vsakogar. Obširno obravnava ravno ona poglavja, ki so najpotrebnejša in prinaša marsikaj, česar se slične knjige ne dotikajo. Vsebinska je sledeča: Temeljna pravila medsebojnega obnevanja. Vedenje pri mizi in pravila družabne konverzacije. Vedenje na cesti. Vedenje v cerkvi, Običaji ob rojstvu. Pri birmah in svetem obhajilu. Zaročja in poroka. Drugi veselji in žalostni dogodki. V gostilni in kavarni. Na potovanju. Letovanju in v tajni. V gledališču, kinu in na koncertu. Obiski (poseti) in sprejemi. Posetnica, naznanila in vabila. Svečano kosilo (diner, banket). Gostitelj in gost v hiši. Večerne prireditve, soareje in recepcije. Ples, Obleka, Avdičence in poseti pri visokih dostojanstvenikih, Pravila pismenega obnevanja itd.

— **Zamorčice,** misijonski mesečnik s slikami za mladino. Letnik 20. Prinska lepe povestice, slike in potopise iz zamorskih dežel. Za mladino jako vzgojen in poučen, zato ga čit. gg. katehetom in cenjenim staršem toplo priporočamo. Cena na leto 7 Din. Naroča se tam kot »Odmev iz Afrike«, Ljubljana, Metelkova 1. Vsebinska marčevske številke: Zaboje prišel — Mala Nežica — Za ljubega »Zamorčica« — Stefan, ki hoče postati katehist — Zgodba črne sestre — Kipili — Paviani ali pasje opice — Za svoje uboge črne bratce in sestre. Za vse naročnike »Zamorčica« in »Odmev« berejo afriški misijonarji letno 500 sv. mš.

— **Odmev iz Afrike,** misijonski mesečnik s slikami. Letnik 20. Blagoslovljen po papežih Piju X. Benediktu XV. in Piju XI. Stane za celo leto 10 Din. Naroča se pri družbi sv. Petra Klaverja, Ljubljana, Metelkova 1. Vsebinska marčevske številke: Nova afriška plemena za Kristusa Kralja — Štiri leta brez dežja — Posvečevanje nove cerkve v Glen Cowle — Pri gobaveh v Zululandiji — Da se nagrađa ne izgubi — Iz življenja Bapedov — Alberi Odengo — Mali semenčički Rafael — Uslišane molitve na priprošeno služabnice božje Marije Teresije Ledochowske. Za vse naročnike »Odmev« in »Zamorčica« berejo afriški misijonarji letno 500 sv. mš.

— **St. Vid nad Ljubljano.** Zdruga lesnih strok priredi v nedeljo, dne 13. marca ob enajstih popoldne v Solški risalnici strokovno predavanje za nizarje. Predaval bo g. Ivan Kregar iz Višmarjev o svojih vtisih v strokovni šoli za lesno obrt v Stuttgartu in o svojih ekskurzijah po mizarskih tovarnah v Nemčiji. Na podlagi tega predavanja se bodo določili strokovni tečaj. Vabljeni vsi, ki se zanimajo za to obrt.

Kamnik

— **Iz občinske seje.** Na zadnji občinski seji so je obravnavalo mnogo pršenj tako glede domovinske pravice kakor tudi za razne koncesije. Med drugim je zaprosil za podelitev dimnikarske koncesije Kunej Matija z Jesenic, kateremu pa je je odbor odbil z razlogom, da zadostuje sedanj in da dva ne bi mogla izhajati. Malo prerakanja je nastalo radi koncesije. Konjač Čepin iz Podgorja je zaprosil, da se njemu odstopi pravica, katero ima sedaj Erbežnik & Krtno. Slednji pa je pripravljen izvrševati posel za letnih 5000 Din in ker je on cenejši, je bila večina odbornikov zanj, vendar pa je bila zadeva odstopljena finančnemu odboru.

Trbovlje

Vzgojno predavanje za žene bo v nedeljo popoldne ob treh v Društvenem domu, ob štirih pa skupen sestanek vseh društevnikov.

— **Brezposelne** popisujejo na občini. Vseh bo blizu 500. So večinoma mladi ljudje, a so tudi med njimi družinski očetle z več otroci. — Od države bodo dobili nekaj koruze; upamo, da bo to koruzna moka, ker samo koruzo bi morali dati potem šele mleti, kar bi v velikih množinah pri nas sploh ne bilo mogoče. Tudi pričakujemo, da se bo kaj delalo na cestah in drugih javnih zgradbah in tako zaposlilo ljudi. Bo tudi cenejša in boljše, ko pa dajati brezposelne podpore.

Murška Soba

— **Imamo župana,** lahko rečejo naposled Sobočani. Brez njega so bili kar štiri mesece. Za župana je imenovan g. notar Anton Koder. Ker se je svojčas toplo zavzemal za občinske zadeve, pričakujemo, da bo to sedaj tudi storil.

— **Koncert,** ki so ga preteklo nedeljo priredili realčani iz Maribora pod vodstvom g. profesorja Schweigerja, je Sobočane zadivil. Gostje so nastopili z narodno pesmijo, ki je segla poslušalcem do sren. Sobočani so se izkazali zelo hvaležno. Goste so lepo pogostili in so tudi dvorano napolnili do zadnjega kotička.

— **Licenciranje žrebecev** se je vršilo pod vodstvom zastopnika banke uprave inž. Pavlina. Na licenciranje so bili prignani žrebeci iz soboškega, lendavskega in ljubomerskega okraja. Ob tej priliki se je ponovno videlo, da se reji konjske živine v vsej okolici posveča velika pozornost.

Skladiščnikova smola

Preveč ni dobro, premalo pa slabo.

Ljubljana, 11. sušca.

Difficile est satyram non scribere! Tako je! Skladiščnik kurilnice H. L. dr. železnice v Ljubljani, France M. je vodil skladišče za kovinski material. Bil je vreden in silno se je bal administrativnih kazni, kajti dvakrat je bil že kaznovan, ker je imel v skladišču po ugotovitvah škontracije preveč materiala. V začetku januarja letos se je zopet vršila škontracija. Pa so prišli na sled, da je France odnesel na dom januarja za 191 Din raznega kovinskega blaga in 8. februarja za 772 Din, zlasti mnogo žice, svineca in pločevine. Pred malim senatom je bil danes France obtožen zaradi tatvine. Omenil je kratko in presodušno:

»Gospodje! Če ima človek 1 kg preveč, je kaznovan. Stvari sem imel en mesec doma, ko so prišli škontrirati. Nisem imel namena krasti. Hotel sem se le izogniti vsake administrativne kazni.«

Predsednik je pripomnil, da je bil France res dvakrat administrativno kaznovan zaradi prevelike zaloge. Sodba pa se je glasila: France je kriv prestopka pomeverbo in se obsodi na 20 dni strogega zapora ter v izgubo častnih pravic za 1 leto. Sodniki so bili mnenja, da bi bil Francevot zagovor za prvi slučaj verjeten, toda stvar se je že v drugo ponovila.

Celje

— **Smuška tekma!** Zimskosportni odtsek SPD priredi v nedeljo 13. t. m. klubski smučarski tek na 9 km dolgi progi za klubsko prvenstvo junijev. Start ob 1 popoldne pri Celjski koči, kjer je tudi cilj. Prijavnina znaša 5 Din. Prijavitelj se je do sobote v pisarni SPD v Prešernovi ulici ali vsaj pol ure pred tekmovanjem na startu. Razglasitev rezultatov po zaključku tekme.

— **Vojna drama »Stilmondski župan«** se v pripori drevi ob 8 na odru Ljudskega doma. V nedeljo, dne 13. t. m. se igra ponovi ob pol 4 popoldne istotam.

— **Ogromne mase snega** so se spustile v zadnjih dneh na Celje in okolice. V sredo zvečer je začelo goso snežiti in je do večer naprej brez prestanka snežilo. Posebno hudo je bilo v noči od četrtka na petek. Sneg se je nagromadil po progi savinjske železnice tako obilno, da je imel savinjan včeraj jutraj cel dve uri zamude zavoljo snega, kar se že celo večnost ni dogodilo.

— **Avtohusni promet** ustavljen. Mestno avtohusno podjetje javlja, da je ustavljen do nadaljnjega vsak promet na progah imenovanega podjetja zaradi obilice snega, ki je zapadel v zadnjih dneh.

— **Divjaki napad.** V javno bolnišnico so pripeljali 33 letnega čevlarskega mojstra od Sv. Krištofa nad Laškem. V torek, 8. t. m. ga je okoli 9 zvečer napadel nek vjener ruder iz Hude jame z nožem v roki ter mu porinil nož v trebuh in ga hudo ranil. Bojeviti ruder je izročil sodišču.

— **Prvenstveno tekmovanje odloženo.** Tekma med SK Celjem in SK Olimpijo za prvenstvo celjskega okrožja je zaradi snega odložena.

Ljutomer

Okrajni načelnik g. dr. Trstenjak, ki bi moral glasom prestavitvenega dekreta prevzeti danes posle okrajnega načelnstva v Dolnji Lendavi, je dobil obvestilo, da lahko začasno še ostane na svojem sedanjem službenem mestu kot okrajni glavar v Ljutomeru.

— **Mladinski koncert,** ki ga priredi to nedeljo, 13. marca, ob 3 popoldne naša Glasbena šola v Katoliškem domu, bo nudil lep glasbeni užitek. Kaj je lepšega od pesmi iz nedolžnih mladinskih gril? Predsednik Glasbene šole g. nadzornik Karbas bo spregovoril najprej besedo o Sattnerju in Levstiku. Prvi del koncerta obsega tri mladinske zборе in tri samospeve. Drugi del obsega razen Jenkovega dvospeva same Adamičeve skladbe Levstikovih pesmi. Kakor rečeno, nastopita kot solista gospa Drvenkova in g. kaplan Schönödorfer.

— **V tem znamenju boš zmagal,** velika rimska igra iz Konstantinovih časov, ki jo boš lahko prvič videl na odru Katoliškega doma na evetno nedeljo, 20. marca.

Slovenske gorice

— **Sv. Anton.** Ob zaključku tridnevni duhovnih vaj dne 6. marca smo imeli fantje od domačega prosvetnega društva sestanke. Udeležba dobro mislečih in srčne izobrazbe željnih fantov je bila zelo lepa. Govoril je p. kapucin iz Maribora, ki je vsemal fante k treznostnemu in čednostnemu življenju. — Na Velikonočni ponedeljek pa namerava domači fantje uprizoriti znano igr »Repositev«. Gotovo je, da se bodo prijatelji mladine odzvali povabilu v velikem številu.

— **Sv. Jakob.** Pri nas so se pojavile srake posebne vrste. Le-te ne jemljejo samo piščančkov, ampak celo kokoške. Minuli teden so prišli tako srako, ko je ponujala kokoši na prodaj. Ker so pa te ponočne srake še na več krajih odnesle kokoši, je bilo orožništvo obveščeno o tem; pa tudi »lovsko društvo« bomo zaprosili za pomoč.

— **St. Ilj.** Jutri v nedeljo priredi mariborsko gimnazijsko glasbeno društvo v Slovenskem domu koncert s pričetkom ob 15. Na sporedu so pevske in orkestralne točke.

— **Sv. Lenart.** Konkurz je uveden o imovini trgovca Maksa Šumana v Radehovi št. 1. Konkurni sodnik je starešina pri tukajšnjem sodišču dr. Ožbalt Haunig. Prvi zbor upnikov bo v soboto, dne 12. marca ob devetih pri okrajnem sodišču. Oglašitveni rok do 10. aprila, ugotovljeni narok dne 16. aprila ob devetih pri tukajšnjem okrajnem sodišču.

— **Sv. Ana v Slov. goricah.** Močno ženo kdo bo našel? vpraša sv. pismo. (Preg. 81.) Močna žena ne sicer po telesu pač po čednosti je bila gospa Marija Breznik r. Stoiser, žena gospoda Franca Breznika, krčmarja, trgovca in posestnika pri Sv. Ani, ki je bila v sredo, dne 9. sušca slovesno pokopana. Odlikovala se je po izredni ljubeznivosti in gostoljubnosti. Kako priljubljena je bila, je pokazala velika udeležba prijateljev in znancev ob pogrebu! Naj počiva v miru v istem grobu, kjer je bil ravno pred 25. leti — 10. sušca 1907 — pokopan njen prvi mož gospod Herman Mitterer! — Dne 28. februarja, v nedeljo pa je bil slovesno pokopan Anton Krajnc, p. d. Špilar iz Ščavnice, star 80 let. Do zadnjega je hodil k sv. maši ne-le ob nedeljah, ampak tudi ob delavnikih! V nedeljo, dne 17. januarja, ko je bila v hiši posvetitev za njegov god, je s solzami v obeh očeh posvetil molitev in kleče ginjen stedi lepemu obredu! — Kat. prosvetno društvo priredi na belo nedeljo lepo igr »Na sodbi«. V ponedeljek, na Marijin praznik, bo materinski dan in se bo igra ponovila. Prijatelji društva, pridite!

— **Primskovo pri Kranju.** Člani tukajšnjega prost. gas. društva in domača dekleta so preteklo nedeljo vprizorili priljubljeno ljudsko igr »Deseti brate«, ki je nad vso dobro uspeła. Prostorno dvorano gasilnega doma je občinstvo povsem zasedlo. Na splošno željo se igra v nedeljo, dne 13. t. m. ob pol 4 popoldne ponovi. Med odmor igr domaći duet na lok.

Ptuj

12 predkazuovan in še vedno divji lover. Lovski paznik Blaž Toplak je svoječasno naletel na nastavljenе zanjke v Pongračevem lovišču. Pustil je zanjke na mestu ter se spravil v zasled. Res se mu je posrečilo ujeti divjega lovca, ki se je radi tega te dni moral zagovarjati pred pujskim sodiščem. Je to neki posestniški sin Franca P. iz Počinja; že 12 krat je bil predkazuovan radi lovske tatvine, pa mu čudna lovska strast še ne da miru. Obsojen je bil na mesec dni zapora in povračilo sodnih stroškov.

— **Poskus samemora** 15 letnega dečka. Stanovaleci Čučkove hiše v Zrinsko-Frankopanski ulici so čuli v dopoldanskih urah »blevsega« podstreja neko stokotnje. Hiteli so pogledat ter našli mladega fanta, zvijajočega se v grozljivih bolečinah. Nemudoma so obvestili reševalno postajo, ki je fanta prepeljala v bolnišnico. Tu so ugotovili, da se je deček zastopil z octovo kislino, katere je popil znatno količino. Izprali so mu želodec ter ga tako rešili pred sigurno smrtjo. Dognalo se je, da je mladi samomorilni kandidat komaj 15 letni Fran. Merišk iz Orešja pri Ptuj, kaj je gnalo nedolnega in nerazodnega dečka k temu obupnemu koraku, še ni ugotovljeno. Kljub temu, da je znenkrat rešen smrti, pa je njegovo stanje še vedno nevarno.

— **Obležal je v nezvesti.** Železniški delavec Stefan Lah, zaposlen na žel. postaji Sv. Lovrenc na Dravskem polju, je padel preko železnega droga kretniške naprave ter obležal v nezvesti. Našlo ga je železniško osebje ter obvestilo pujsko rešilno postajo, ki ga je prepeljala v bolnišnico.

Višnja gora

— **V nedeljo v dvorano pri Fari,** kjer priredi tukajšnje »Prosvetno podporno društvo« kinopredstavo »Fabiola« iz časa preganjanja kristjanov. Predstavo prednaša kinoparati iz Ljubljane, ne domači, ker je za ta film premajhen; predstava ima sedem delov, vsebina krasna in zanimiva, zato ne zamudite te ugodne prilike, da pogledamo nekoliko v življenje prvih kristjanov. Začetek točno ob 15.

— **Da je naša električna luč odločno predraga** — to smo že zadnjič na tem mestu ugotovili! In če smo trdili, da je petrolejska svetilnika cenejša, danes to lahko dokažemo že z dejstvi: So že slučaj, ko so stranke odpovedale električen tok — predrag jim je! — in svetijo z navadnimi petrolejkami. Ali bi ne bilo umešno, ko bi se merodajni faktorji, vse prizadete občine odločile za skupen nastop, da na pristojnih mestih odločno izjavijo v imenu vseh prizadetih upravičeno pritožbo z nujno prošnjo in zahtevom, da »Uprava Kranjskih deželnih elektrarn« ceno toka zniža tudi pri nas! Če je to možno za Gorenjsko stran, kjer je cena električnega toka skoro polovico cenejša, zakaj bi to ne bilo možno tudi pri nas? Ali moramo biti res Dolenčji vedno zapostavljeni? Zato javno pozivljamo vse prizadete občinske odbore, da čimprej — takoj začno s to prepotrebno akcijo, da se cena električnega toka v precejšnji meri zniža tudi pri nas! Saj je dolžnost občinskih odborov, da se za koristi podrejenih jim potegnejo; to naj bo prva in glavna njihova skrb! Zato ne odlašajte in je treba s stvarjo takoj začeti! In to bo v veliko korist vsej okolici od Zagradca in št. Vida do Višnje gore in Škofljice; zato pričakujemo, da bodo vsi prizadeti občinski odbori začeli s to prepotrebno akcijo — in upajmo, da ne bo brez uspeha!

Koroška Bela

— **Delavsko mater.** gospo Marijo Bizjakovo iz »Trebeže«, je v sredo jutraj rešila njenega trpljenega Prevodnost božja. Tiba, mirna je bila Bizjakova mama, trpeli in žrtvovali se je znala za svojo družino. Njena globoka vernost pa ji je dajala tudi vrdost v vsem njenem žrtvovanju. Svojo družino je vzorno vzgajala, dva sinova, danoz in Aleš, sta odlična delavca v kat. delavskem prosvetnem društvu na Koroški Beli. S svojo dobro materjo je družina izgubila svetlo solnce v lepih dneh življenja. Vso hudo prizadeto družino naj potolaži božji Tolažnik, ranjki materi pa naj dodeli večni mir!

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Sobota, 12. marca: 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13. Cas, plošče. — 17.30 Salonski kvintet. — 18.30 Drago Ula: Gimnastične vaje. — 19. Gospa Orthaber: Anglesčina. — 19.30 Dr. P. Breznik: Jurij Washington. — 20. Koncert delavske godbe »Zarja«. — 21. Samospevi gospe Stefanije Vukove. — 21.45 Salonski kvintet. Vmes poročila in časovna napoved.

Nedelja, 13. marca: 8 Jože Strekelj: Vrtnarstvo. — 8.30 Jože Strekelj: Nasveti za vrtnarstvo. — 9 Esperantsko predavanje. — 9.30 Prenos cerkvene glasbe. — 10 P. dr. Roman Tominec: Osebnosti velikega tedna. — 10.30 G. Podbevšek: Trgovska reklama. — 11 Salonski kvintet. — 12 I. T. jardovic: Mala Floramye (oper. na ploščah). — 15 Gospa Cermetova: O pomladnih delih pri kolesarjenju. — 15.15 Dekliška ura: Žena in znanost (gđ. Lebarjeva). — 15.45 Koncert pevkega kvarteta »Ljubljana«. — 16.30 Zabavni kotiček (g. Biteznik). — 17. Paire Fondafie: »Groznja« (st. Jakobski gled. oder). — 20 P. Hugolin Sattner: Golgota, 8 postnih pesmi za mešan zbor. — 20.45 Komorna glasba: Brandlov trio (gospa Fan. Brandl, violina; gospa Lobe-Folger, čelo; gosp. Stritof, klavir). — 21.45 Salonski kvintet.

Drugi programi

Nedelja, 13. marca.

Budapest: 12.05 Opoldanski koncert. — 11 Instrumentalni koncert. — 19.30 Ogrske pesmi. — 20.45 Transilvanski večer. Jazz. — Dunaj: 11 Simfonični koncert. — 12.20 Zabavni koncert. — 19.35 Simfonični koncert delavskega pevkega zbora. — 20.35 »Cirkuska princeza«, opereta. — Praga: 19. Večerni koncert. — 20 Jazz. — 21 Instrumentalni koncert. — Langenberg: 13 Opoldanski koncert. — 16.30 Prenos koncerta tisočglavega otroškega zbora. — 19 Zabavna ura. — 20.15 Poljudni koncert. Zabavni koncert. — Rim: 10.15 Nabožna glasba. — 12.30 Vokalni in instrumentalni koncert. — 20.45 Vokalni in instrumentalni koncert. — Beograd: 12.30 Radio-orkester. — 16 Narodne melodije. — 17.30 Plošče. — 20.10 »Lepa Helena«, opereta. — Stuttgart: 12.30 Brahmsove pesmi. — 13 Radio-orkester. Zabavna glasba. — Barcelona: 17.30 Operni prenos. — 21 Plošče. — Milan: 12.30 Izbrana glasba. — 19.10 Pestra glasba. — 20.10 Izbrana glasba. — 21 Operni prenos. — Zagreb: 11 Bogoslužje. — 11.30 Plošče. — 20.30 Vokalni koncert. — 22.40 Plesna glasba. — Bratislava: 19. Praga. — 20 Košice. — 22.20 Praga. — Trst: 12.30 Izbrana glasba. — 19.05 Radio-kvintet. — 20.10 Izbrana glasba. — 21 Prenos iz sledišča.

KORISTI POSTA

Mnogo se je že govorilo o koristi posta, neki pariški zdravnik pa jo je znanstveno dokazal v sledečem članku:

Post je na eni strani verskega značaja, na drugi strani pa higieničnega, temur nihče ne more oporekati. Ljudje se naslanjajo pet zimskih mesecev na rdečem mesu, na divjačini in pastetah, kar vse obilno zalivajo z alkoholom. Slednjič pa je treba počitka njih prebavilnim organom, jetram in ledvicam. Na žalost večina ljudi misli, da ne jedo nikoli dovolj in da bi onemogli od slabosti, če bi jedli malo zmerneje. Nekateri so mnenja, da je prekomplirano spreminjati jedilni list, drugi se pa nočejo postiti, češ, da so svobodni ljudje. Svoboda duha je sicer lepa stvar, vendar pa povzroča mnogo neumnosti.

Izkušnja uči in zdravniki že trideset let izjavljajo, da jemo preveč, da jemljemo več hrane, kot je potrebno za moč in toploto našega telesa. Naš želodec ne more vsega prebavljati, naša jetra in ledvice ne morejo predelovati tolike množine tvarine. Če prekorajmo v prehrani gotovo mejo, se naši organi preveč obremenijo in slednjič pokvarijo. Iz tega sledi bolezen, razni napadi in neredi v prebavi. Kakor pa ni potrebno, da se človek napije vsak dan, da postane alkoholik, tako ni potrebno za prebavno bolezen, da bi človek imel vsak dan pokvarjen želodec; zadostuje, da skoraj vsak dan prekorači prehrano, ki odgovarja njegovi resnični potrebi in katero lahko vsakdo določi, če pozna svojo velikost, težo in starost in način življenja (na prostem ali v pisarni.)

Dandanes izginjajo marsikateri bolezni, toda med temi niso bolezni prehrane. Med vojno so vsled pomanjkanja živil precej izginile, od tega časa sem pa so se izredno pomnožile. Med temi boleznimi pa niso samo one, ki jih moremo imenovati neposredne: dispepsija in želodčni krč, zaprtje, kolika in dijareja, ampak tudi mnogo drugih bolezni, ki na videz s prehrano nimajo ničesar opraviti, katerih vzrok je pa večinoma preobilna hrana; to so gotove bolezni jeter in razne afekcije, ki jih imenujemo artritide, zgodnja arterioskleroza in mnogo bolezni srca in ledvic, kožne bolezni, izpuščaji, glavobol, nevralgija in gotova nervozna stanja, ki se bližajo nevrasteniji.

Ne smemo se čuditi, da ima navadno pretiravanje v prehrani tako resne posledice in vrhu tega še tako dalekosežne. Toda, ker so naši telesni organi preobremenjeni, ne morejo več pravilno vršiti svojega dela. Prebavilni sok postanejo nezmožni prebaviti v potrebnem času veliko množino hrane, ki se ustavlja in se kisa. Proizvodi tega kisavanja dražijo čreva, katera so že od prej razdražena vsled slabo prebavljenih jedi, ki učinkujejo kot tuja telesa. Slezena črev jih usrkava in tako preide ta strup v jetra, ki ga ne morejo predelati; tako preide v kri cela vrsta tvarin, katere bi morale ledvice odpraviti. Te pa niso tako organizirane, da bi mogle biti tej nalogi kos: vsak dan odpravljajo le gotovo množino odpadkov in kar je odveč, se nakopičuje stopnjema v krvi, katere sestava, fizične in kemične lastnosti se polagoma spremenijo. Kri pa je notranja kopel, v kateri se namakajo vse celice našega telesa. Vsako spremembo telesa občutijo torej naše celice in sicer najprej najbolj občutljive, to so živčne celice. Živčevje je veliki regulator funkcij niranja telesa; če je to pokvarjeno, se več ali manj vidno začnejo kvariti razni telesni deli. Zleze izločajo slabo, preveč ali pa premalo, žile se zožujejo in arterijski pritisk raste. Srce z naporom skuša premagati ovire in se razširi; živčni centri, ki jih kri slabo namaka, ne odgovarjajo pravilno na draženje; skratka, vse gre narobe; bolečine se porajajo povsod, enkrat v glavi ali v jetrah, nato v sklepih in v bokih, ali pa v trebuhu in v srcu. Če gre stvar naprej in se telesu še vedno dovaja preveč hrane, nastopi nekega dne nenadna smrt iz kateregakoli vzroka.

Take so bližnje in daljne posledice nezmerne zavijanja hrane, ki je najnevarnejša strast, kajti zadostimo ji lahko dvakrat na dan. Post je v tem oziru pametna naredba, ker prepoveduje ravno mesne jedi, katerih preobilica največ škoduje organizmu. Kdor seveda obide post na ta način, da postne dni pospravi veliko množino postnih jedi in se ne more zadržati, temu tudi post ne bo dosti pomagal.

Hiše iz porcelana

V Zedinjenih državah so pričeli graditi hiše iz jekla in porcelana. Tovarne izdelujejo ogrode, ki se zloži na določenem kraju kakor igrača. Delavci potrebujejo samo 15 ur, da bi postavili enonadstropno hišo z osemimi sobami in dvema kopalicama. Stene so od zunaj pokrite z azbestom (zemeljsko smolo), znotraj pa opažene z negorljivo leseno obklado. So samo 6 palcev debele, neprodorne za zrak in ne rjavijo. Porcelanaste hiše zahtevajo nekoliko več dela. Od zunaj imajo isto prijazno pročelje kakor z emajlirano opeko obložene zidane stavbe. Gradijo se z jeklenimi, s sklenino prevlečenimi šibkami. Stene in tla v sobah so izvršena v različnih vzorcih in barvah. Newyorške tvrdke so prejele mnogo naročil, ker so jeklene in porcelanaste stavbe skoraj dvakrat cenejše kakor — v Ameriki priljubljene — lesene.

General Wallenius, voditelj finskih fašistov. Upor, ki so ga poskusili, se je ponesrečil, general je zbežal v tujino.

Tramvaj v pokoju

Med tem, ko obvlada podzemeljska železnica pretežno večino sedanega veleprometnega prometa, se vrši za preostanek boj med tramvajem in avtobusi. Zanimivo je, da je morala v njem cestna električna železnica skoraj povsod podleči. Tudi Paris je zdaj sklenil izdatno krajšati električno omrežje ter skoraj vsak mesec ukine še eno tramvajsko progo. Remize so natrpane z nepotrebnimi vagoni, ter ne ve mesto, kam bi z njimi. Kupec sploh ni. Če bi prodalo vagona kot staro železo, bi znašali stroški pri dražbi mnogo več kakor izkupiček. Ko je ukinilo mesto S. Francisko leta 1910 svoj tramvaj in ga nadomestilo z avtobusi, je izkazalo dokaj več razsodnosti. Mesto je prodalo vse vozove neki stavbni družbi, ki jih je odpeljala daleč ven. Postavila je sredi ravnega polja Cartown, t. j. Tramvajsko mesto. Družba je podzidala vsak voz, ga obdala z vrtom in spremenila ploskve strehe v terase. Vozovi so se spremenili v lične tople hišice. Deset vozov skupaj je zadostovalo za zgradbo cerkve, dvajset pa za kinematograf. Družba je uredila ceste, ulice, drevorede in parkje. V teku enega leta je poceni, a vendar z dobičkom prodala mesto delavcem in uradnikom iz S. Franciska. Cartown obstoji dosedaj in se celo razvija. A nove četrti so zgrajene iz navadne opeke, ker ni bilo več starih tramvajskih vagonov naprodaj.

Diplomatski koraki radi portirja

Neki berlinski nočni lokal je hotel v vsem imitirati pariške nočne lokale. Radi večje sličnosti je svojega portirja oblekel v uniformo francoskega žandarja. Radi tega je francoski poslanik Francois Poncet protestiral pri nemški vladi in portir je moral dobiti drugo uniformo.

Razorožitev ...

Poljski ženski bataljon v taborišču.

Na Japonskem se vežbajo ženski prostovoljci.

Časopis za afriške domorodce

Pravkar je v Londonu izšla prva številka časopisa, ki je namenjen urojenecem v afriških vaseh. Časopis se imenuje: »Novice od blizu in daleč« in vsebuje vse, kar bi moglo zanimati in kar ima vrednost za afriške domačine. Časopis izhaja v angleškem jeziku. Vsi domači otroci se v šolah učijo angleško, vendar pa jo pozneje kmalu pozabijo, ker nimajo nobenega stika s kulturnim svetom. Zato naj jim služi časopis za spopolnitev izobrazbe. Časopis je pisan preprosto; poleg malih zgodbic in povesti za otroke, vsebuje vesti iz Afrike, o življenju posameznih plemen črncev, o novih iznajdbah, v kolikor so razumljive za primitivno živče ljudstvo. Vsako senzacionalno obelježje je izpuščeno, časopis ne bo prinašal ničesar, kar bi moglo količkaj dražiti strasti ali fantazijo ljudstva. Poleg pouka in zabave pa zasledujejo izdajatelji še drug cilj: oni hočejo — kar je ravno v današnji dobi tako potrebno — gojiti in širiti religiozno življenje in mišljenje urojenec. Zato bo v vsaki številki tudi lep religiozen članek. Na ta način bodo tudi prebivalci v najbolj oddaljenih vaseh Afrike, ki jih vsled ogromnih razdalj misijonarji samo redkokdaj obiščejo, vsaj potom časopisa dobili dobre duševne hrane.

Poučevanje dialektov

Znano je, da imajo francoske pokrajine svoje dialekte »patois«, vendar je le malo dialektov, ki so prišli do veljave: provensalski, baskijski, katalonski in bretonjski. Ker pa ti dialekti vedno bolj izginjajo in da bi popolnoma ne izumrli, so ugledni francoski znanstveniki sprožili predlog, naj bi se ti dialekti v domači pokrajini poučevali v šolah. Pouk ne bi bil ravno lahak, kajti za nobenega ni pisanih gramatik in besednjakov. Prosvetno ministrstvo je ta predlog sprejelo, češ, da bi z dialekti zginila tudi lepa tradicija slavne francoske zgodovine.

Uživanje alkohola pada

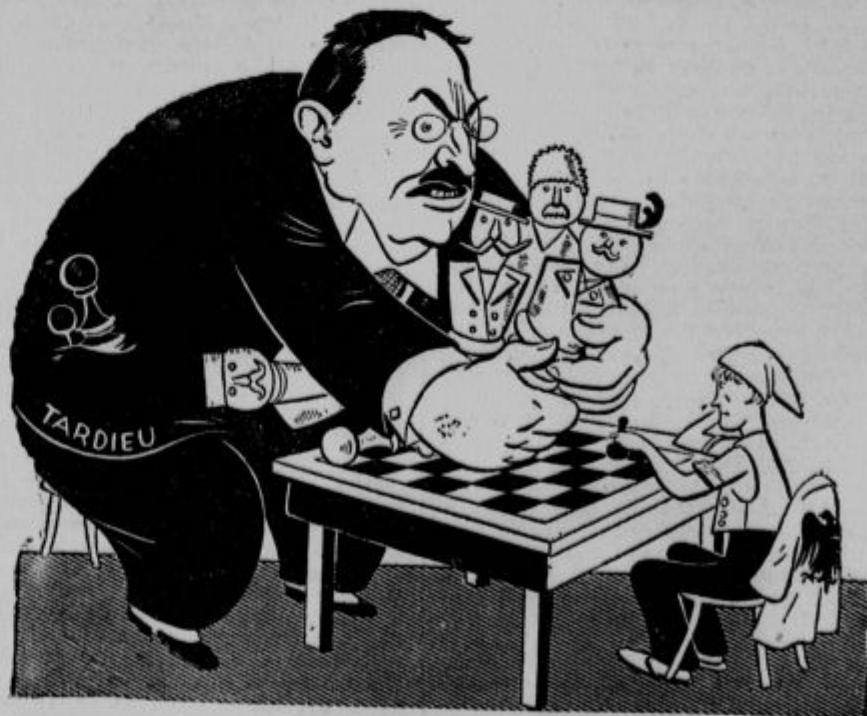
»The Universe« poroča, da je kraljevska angleška komisija za proučevanje alkoholnega vprašanja je ugotovila, da konzum alkoholnih pijač v poslednjih letih zelo pada. L. 1899 je znašal konzum piva 36.840.000 sodčkov ali 32.53 galonov na vsakega prebivalca (galon 4 in pol litra), l. 1929 pa je znašal samo še 16.42 galonov. Še večja je razlika pri žganih pijačah. L. 1899 je prišlo 0.97 galona na osebo, l. 1929 samo še 0.25 galona. Gospodarske razmere, povišanje cen in izredne vojne odredbe, ki so dovoljevale prodajo alkoholnih pijač samo na gotove dni in ob gotovem času in so ostale v veljavi tudi še po vojni, so pripomogle k temu zboljanju. Pa tudi med prebivalstvom je prišlo v veljavo zdravo načelo, da je alkohol največji sovražnik zdravega telesa. Protialkoholni pokret se v Angliji zelo širi, podpirajo ga vsi faktorji in je rodil lepe uspehe.

Božične skladišnine

Ameriški trgovci beležijo, da je bil december najboljši mesec za kupčijo v času krize. Ta pojav je zaeluga tako zvanih Božičnih skladišnin, ki so članom pred prazniki izplačale nad 45 milijard Din prihrankov. Božični klubi, kakor se imenujejo v Zedinjenih državah, so ameriška posebnost. Njih člani ustanovijo posebne hranilnice, ki sprejemajo vsak teden skromne prispevke. Pred božičem dvignejo člani nakopičen denar, da bi nakupili božična darila, predvsem seveda obvezno gčko, ki krasi vsako mizo. Skladišnine so prav demokratska ustanova. Med člani je veliko zamorcev in posebno dosti otrok. Zadnja bilanca Zedinjenih ameriških božičnih klubov je znašala nad 45 milijard Din, ki so zelo zalegli trgovcem. To je narodnogospodarski pomen največjega praznika, ki ga pozna angleška svet.

Ublažitev prohibicije v Ameriki

Predsednik pravnega odbora ameriškega senata Metcalf je izjavil, da je odbor, ki je imel nalogo preiskati problem prohibicije, prišel do sklepa, naj se dovoli proizvodnja in prodajanje piva, ki pa ne sme vsebovati več kot štiri odstotke alkohola.

Podonavska konferenca v angleški karikaturi.

Soprega mandžurskega čingčenga, bivšega kitajskega cesarja Henry Pui. Z velikim pompom se je novi vladarski par naselil v vladno palačo v novem mandžurskem glavnem mestu Čangčunu.

Sodrug Petrov je žejen

Višji okrajni finančni inspektor Petrov živi v Murmansku in je velik gospod, kar se vidi že po njegovem uradnem naslovu. Nedavno je lepega dne imel hudo žejo, ki jo je skušal pogasiti z vodo in vinom. Steklenice so se praznile, žega se je večala. Po kratkem razmišljanju je sicer odločen vzel svojo aktovko in je odkorakal s čvrsto malo nesigurnimi nogami v trgovino konzumne zadrage. V trgovini je bilo vse polno kupcev. Na policah so se prijetno svetilkale steklenice, napolnjene z vodo, vinom in likerji. Sodrug Petrov si je s komolci kmalu napravil dostop do prodajalca, ki se je najprej umaknil vsled silnega smrada po alkoholu. »Višji okrajni finančni komisar«, se je predstavil Petrov. »Dajte mi takoj par steklenic vina na kredit.« Prodajalec ni hotel dati nobenega kredita. Petrov je zapretil: »Jutri boste kaznovani z 200 rublji globe. Vas bom že poučil, kako se postopa z okrajnim finančnim nadzornikom!« Svojo uradno izjavo je zabelil s krepkimi izrazi, ki jih ima lepi ruski jezik v obilici. S tem pa mu ni bilo mnogo pomagano, kajti žega je postala vedno hujša. Čez par ur je zopet prišel v prodajalno, kjer zopet ni nič dobil in je odšel, ko je izčrpal svoj besedni zaklad. Pa se je kmalu vrnil tretjič. Rdeč od jeze je zavpil: »Če mi takoj ne daste vina na kredit, vam jutri zaplenim blagajno, kaznujem z globo in trgovino zaprem!« Pri tem je iz aktovke vzel uradni spis: »Imejtejte legitimacijo ima pravico izrekat globo in zapleniti blagajne.« K sreči je pri tej razlagi Petrov izgubil ravnotežje in so ga s pomočjo kupcev odnesli na policijsko stražnico, kjer je prespal svojo pijanost. Zalibog, časopisje, ki prinaša to sliko za ilustracijo razmer v boljševiški državi ne poroča, ali je prihodnjega dne ugasnila žega sodruga Petrova in ali je zaplenil blagajno konzumne zadrage.

Posledice alkohola

Iz Bukarešta poročajo: V bližini Konstance, pri postaji Festi sta trčila dva tovorna vlaka, ki sta vozila petrolej. Vsled sunka se je več vagonov razbilo in petrolej se je zažgal. Vseh deset železničarjev, ki so spremljali vlak, je postalo žrtev te nesreče. Preiskava je dognala, da sta nesrečo zakrivila vlakovodja in njegov pomočnik, ki sta bila pijana.

Pomlad ne odlaša

Ne odlašajte tudi Vi. — Čas je za nabavo pomladanske obleke, površnika ali trenchcoata. — Naš atelje Vas obleče elegantno in najceneje.

Drago Schwab, Ljubljana

Nedeljske sportne tekme

Jutrišnja nedelja bo, kar sporta tiče, imela čisto zimski značaj. Ves teden nenehoma sneži tako, da imamo šele sedaj, ko je spomlad pred vrati, pravo zimsko razpoloženje. Smučarji se vesle snega, toda za tak južen sneg, ki je dan zapadel, jim menda ni dosti. Jutri bodo uživali le strokovnjaki v mazarju. Marsikdo se bo urezal z mačami, kajti v takem snegu je res umetnost mazarja. Parafin, bratje, malo klistra, pa bo slo. To velja predvsem za izletnike. Tekmovalci, ki bodo nastopili na raznih tekmah, ti bodo seveda po svoje mazarji. Jutrišnji smuk bo predvsem odvisen od mazarja. Tekmovalci bodo odšli na Gorenjsko. Predvsem v

Mojstrano

kjer se vrši medklubna štafeta tekma. Lepo število tekmovalcev je že prijavljenih. Mince pravi, da bodo nastopili tudi Celovčani, ki pošljejo kar tri štafete. Naše fante pričakuje torej inozemska konkurenca. Štafetni tek je zelo zanimiv, saj je uspeh odvisen od štirih tekmovalcev. Zmagal bo klub, ki postavi najbolj izenačeno moštvo. Borba bo zanimiva tako v štafetu tekmovalcev, kot po polovici pri skakalnih tekmah. Naši najboljši pa menda ne bodo nastopili v Mojstranu. Kajti v

Delničah

prirede zagrebški smučarji vztrajnostno tekmo na 30 km. V Delničah stanuje tudi našim smučarjem dobro poznani jevtlihi "Fegethof", ing. Klaič, ki je glavni organizator vseh smučarskih prireditev v Zagrebu in tudi v Gorskem kotaru. Povabili so naše tekmovalce, ker hočejo hrvatski smučarji na lastnem svetu dokazati, da vse eno niso kar takole. Saj so pisali v zagrebških listih, da je njih prvak Zingerlin prevozil 16 km dolgo progo samo 9 sek. pozneje kot slavni Lantschner. Pozabili so pri tem, da se pri smučanju mora vpoštevati enočno razmere in po kakšnem svetu je proga izpeljana. Toda za Zagrebčane to dejstvo ni važno, glavno je, da je Zingerlin samo za 9 sek. slabši od Lantschnerja. Sicer je tega Zingerlina sprejeli naš junior Marchiotti, pa to jim je tudi vse eno. Zato pa hočejo naši fanje v Delnice, da odnese pokale, katere so velikodušno razpisali. Svoje zanimivo prireditev so

Tržiščani

odpovedali, oziroma prenešli nižje. Za naše razmere bi bila novost smučaš vztrajnostna tekma v višini 1400 m. Od Kofe tja pod Košto so izpeljali progo, dolgo 46 km. Radi novo zapadlega snega so pa vztrajnostno tekmo preložili v okolico Tržišča. Radi zanimivosti bi bilo golovo boljšo, ako bi to prireditev odložili na poznejši čas. Zlasti se, ker bi takrat nastopilo več tekmovalcev. Tudi Kamničani prirede na svoji novi skakalnici tekme. Nastopili bodo po večini sami mlajši, naši bodoči prvaki.

Nogometnih tekem pa najbrže ne bo. Sneg je pokril igrišča, klubi pa tudi nimajo toliko denarja, da bi mogli v tako kratkem času očistiti svoja igrišča. Tako bo preložen tekma Svoboda: Primorje v Ljubljani, v Mariboru pa lokalni derby Maribor: Zelezničar. Isto bo najbrže tudi v Zagrebu in Belgradu.

Nekaj o tečajih.

V eni zadnjih številc mo objavili, da priredi Mariborski smučarski klub visoko alpski smučarski tečaj na Peči (Karavanke). Tečaj bo trajal pet dni in stane prenočnina, provizija hrana in učnina 900 dinarjev. Ta cena ni pretirana. Prejeli smo tudi letni razpis za tak tečaj, ki se bo vršil pri Sedmerih jezerih. Ta tečaj bo trajal 10 dni. Prenočnina, hrana in učnina bo stala 850 dinarjev. Svet okoli sedmerih jezer ima višine okoli 1683 m. Tečaj mariborčanov bo v višini 1633 m. Višinska razlika je malenkostna, v ceni pa precejšnja. Kaj res pri nas ni mogoče ničesar izvesti, kar ne bi dihalo po denarju?

Smučarska sekcija SK Ilirije. Odhod tekmovalcev v Mojstrano danes dne 12. t. m. ob 15.30. Na kolodvoru imajo biti: Banovec, Brucan, Pesa, Siky, Illovar, Marchiotti, Marinko.

Šah

Svoj sedemdeseti rojstni dan je doživel 5. marca nemški vele mojster dr. Tarrasch, eden najmočnejših mojstrov v dobi od leta 1885 do 1907. Dr. Tarrasch je znan kot velik teoretič in zlasti se kot pedagog. Njegove knjige veljajo še danes kot najboljši učbeniki. Dr. Tarrasch je dosegel tudi še po svoji lepe turnirske uspehe in iz te dobe prinašamo danes partijo, igrano na turnirju na Dunaju leta 1922.

Caro-Kann obramba. Dr. Tarrasch-Reti.

1. e2-e4 e7-e6; 2. Sb1-c3 (navadno se igra takoj d4. Dr. Tarrasch igra popolnoma v duhu modernih, ki izbegavajo takojšnji zasledbo centra s kmeti) 2. — — — d7-d5; 3. Sg1-f3 Sg8-f6; 4. e4xd5 e6xd5; 5. d2-d4 Le8-g4; 6. h2-h3! Lg4x3 (na Lh5 bi sledilo 7. g4, Lg6; 8. Se5 z močnim napadom); 7. Dd1x3 e7-e6; 8. Le1-d3 Sb8-c6; 9. Le1-c3 Lf8-e7; 10. 0-0 0-0; 11. a2-a3 (Sb4 se mora preprečiti) 11. — — — a7-a6 (Reti hoče oslabilje belega na damskem krilu izkoristiti in pripraviti napad b7-b5-b4); 12. Se3-e2 b7-b5 (Reti napada na damskem krilu, če dr. Tarrasch zbira moči za napad na kraljevo krilo. Črni preti sedaj e5 in na d5; Se5: poteg Se4, kjer bi konj stal zelo močno); 13. Le3-f4 Dd8-b6; 14. e2-c3 Se6-a5; 15. Ta1-d1 Sa5-c4; 16. Ld4-e1 Db6-c6; 17. Se2-g3 a6-a5; 18. Th1-e1! b5-b4 (ta potez je prenehanje, ker ne ukrene nič proti grožnji belega. Potrebno je bilo Tf8-e8); 19. a3xb4 a5xb4; 20. Sg3-f5! (s tem prevzame beli iniciativo) 20. — — — e6xf5 (še najboljši! Ld6 ne gre radi Le4! in črni je ob figuro. Tudi Ld8 bi bilo slabše); 21. Te1xe7 b4xc3; 22. b2xc3 g7-g6 (kmeta ni bilo mogoče kriti drugače. Zaduja potez pa je hudo oslabil kraljevo krilo črnega, kar Tarrasch virtuozno izkoristi); 23. Le1-h6! Se4-b2; 24. Td1-b1 Se4xd3; 25. Df3xd3 (napačno bi bilo vzeti kvaliteto, ker bi sledilo De3; in črni bi dobil za kvaliteto zadostno kompenzacijo, ker bi padel tudi kmet na d4) 25. — — — Tf8-b8; 26. Tb1xb8+ Ta8xb8; 27. Dd3-g3 Tb8-d8; 28. Dg3-e5 Td8-a8; 29. Te7-c7! (radi silne grožnje De7 izsih sedaj beli menjava dam in horizontalno otvoritev stolpove linije, kar mu omogoči, da forsira zmago) 29. — — — De6-c6; 30. De5xe6 f7xe6; 31. Te7-g7+! Kg8-h8; 32. Tg7-e7 Kh8-g8; 33. Td2-f3 (na Te6? bi se črni budača priljema s Kf7 oprsil in dobil radi slabega kmeta e3 protislanje) 33. — — — Sf6-e8; 34. Kf1-g2! (beli mobilizira še svojega kralja, ter s samim stolpom in tekačem črnega ne more material) 34. — — — Se8-d6; 35. Te7-g7+ Kg8-h8; 36. Tg7-d7! Sd6-b5; 37. Kh2-g3 Sb5xe3; 38. Kg3-f4 Se3-b5; 39. Kf4-e5 Ta8-e5; 40. Ke3-f6 in črni se uda, ker proti grožnji Kf7 z matom na g7 nima obrambe. Na 40. — — — Kg8 bi sledilo 41. Tg7-f, Kh8; 42. Tb7, Sd6; 43. Td7, Sb5; 44. Kf7, Tg8; 45. Td8! in mat v treh potezih.

*

Match Flohr-Sultan Khan je končal za Flohra srečno. Po peti partiji je bilo stanje 2 in pol proti

Indeks cen v februarju

Iz pravkar objavljenega indeksa cen Narodne banke za februar je razviden nadaljnji padec cen v veletrgovini. Skupni indeks je namreč padel od 67,8 na 67,3 (podlaga so cene v letu 1920 kot 100). Med posameznimi indeksi je v primeri z januarjem 1932 narasel indeks cen rastlinskih proizvodov zaradi višjih cen ječmena, suhih sliv in pekmeza. Med živalskimi proizvodi so v ceni najbolj padla jajca, deloma so se zvišale cene volov, ovac in zaklane perutnine. Med industrijskimi proizvodi so vse cene evrste izvenišle pločevino in špirila, nadalje se je povečala cena bombažnega predvina v februarju. Izvojni indeks je padel zaradi

Gospodarska kriza in MUD

(Na podlagi poročila Alberta Thomasa, ravnatelja Mednarodnega urada dela priredil A. M. Založila Delavska zbornica v Ljubljani.)

Svoječasno je »Slovenec« prišel razpravo Mednarodnega urada dela v Zenevi o svetovni gospodarski krizi, katero je smatrali kot pandan k razpravi Gospodarskega komiteja Društva narodov o krizi. Ker je razprava vzbudila med zainteresiranimi krogi veliko zanimanja, se je odločila Delavska zbornica izdati razpravo v posebni knjižici, pri tem pa je razprava sedaj nekoliko obsejnejša, kol je svojočasno izhajala v »Slovenec«.

Brošura sama, ki je tiskana v malem formatu na 106 straneh, se deli na tri dele. V prvem delu ugotavlja veličino gospodarske krize in nekatere važnejše vzroke krize. Kot prvi in glavni vzrok navaja nadprodukcijo v poljedelstvu in industriji. Kot konkretni primer služi: statistika naraščanja pšeninih zalog v Združenih državah Amerike in v Kanadi. Paralelno s tem je padla kupna moč kmetov, ki tvorijo 40% vsega prebivalstva Severne Amerike za več kot eno tretjino. Nadprodukcija v industriji ni nič manjša. Premogovniki Združenih držav Amerike so tako urejeni in tehnično opremljeni, da morejo producirati letno 750 milijonov ton. Petroleji zmoro producirati leta 6 milijard barelov, če bi rabilo kupel samo 4 milijarde barelov. Tovarne za motorna vozila lahko producirajo letno vrednost 8 milijard dolarjev, če bi znala potreba vsega sveta letno samo 6 milijard dolarjev. Od nadaljnjih vzrokov navaja brošura nezadostno razpoložljive količine zlata v primeri s potrebami produkcije in trgovine, kar ima za posledico padanje cen. Neprimerna razdelitev zaloga zlata in nezadostno kroženje kapitala povzroča nezaupe in nezadostno kreditiranje kapitala potrebnih držav. Padec cen srebra je zmanjšal kupne moči držav in dežel, v katerih tvori srebro valutno podlago. V nekaterih državah so produkciji stroški previsoki zaradi fizičnih geografskih in drugih razmer. Politične pregreške in umetne zapreke motijo mednarodno izmenjavo blaga (carinska politika, ruski »dumping« itd.). Končno je prehitel razvoj strojev in racionalizacije produkcije povzročil, da se je število brezposelnih povečalo. Statistika kaže, da se je v USA storitev posameznih delavcev na ta način povečala v letih 1914 do 1927 celo za 200%.

Drugi del brošure našteva ukrepe organizacije Mednarodnega urada dela proti brezposelnosti. Poleg statističnih in znanstvenih raziskovanj, katere so v začetku potrebne, so dotaknjeni sledeči problemi: posredovanje dela, ureditev izseljevanja in nadalje brezposelno zavarovanje. Zanimivo je, da imamo že v desetih državah obvezno zavarovanje za brezposelnost s 46 milijoni zavarovani oziroma samo še s 36 milijoni zavarovancev, ker je Rusija pred kratkim ukinila brezposelno zavarovanje, ker je v Rusiji dovolj delavnih prilik za izvedbo petletnih načrtov. Poleg tega imamo še 8 držav s prostovoljnimi zavarovanjem za brezposelnost s 3 milijoni zavarovanci. Naštete so zavrnjene kritike brezposelnega zavarovanja (obremenitev produkcije, demoralizacija delavstva, okorelost delavne sile, ožiranje državnih financ in budgetov itd.). Zadnja vrsta ukrepov proti brezposelnosti so javna dela. V tem pogledu se je še prav malo storilo. Na program je elektrifikacija, izgradnja velikega evropskega omrežja cest in železnice itd.

Tretji in zadnji del brošure se nanaša na zaščito delavstva: Krašanje delavnega časa, razmerje delavskih plač na eni strani in cenami ter pridobitni stroški na drugi strani. Cen se tiče delavskih plač, nima Mednarodni urad dela še osnovnih načel za smotno politiko.

V zaključnih mislih je poudarjena trditve, da je prišel čas, ko je treba izvesti primerno razdelitev donosa med kapitalom in delom, med obratnim dobičkom in med meztami. Če sedanje kapitalistično gospodarstvo ne bo moglo uresničiti teh načrtov, ki so pred nami še v motnih oblikih in ki so nastali iz nerada in bede; če ne bo imelo dovolj poguma in uvidenosti, da ustvari nov red, red v duhu pravčnosti in miru, je nevarnost, da bo dobil premoči duh obupe, duh razjedanja in upora, za katerega so gesla že pripravljena, in da bo povzročil silne potrebe in to ob ur, v kateri je bila podana možnost, da bi ustvarili predpogoje za nov dvig in za civilizacijo.

Brošura je namenjena širši javnosti in jo tudi toplo priporočamo.

SE O LJUTOMERSKI VINSKI RAZSTAVI

Prejeli smo: Prireditev se je dobro obnesla. Razstavljalcevi je bilo mnogo, interes vinogradnikov velik in tudi kupcev ni manjkalo. Prišli so domači in inozemski, celo iz nemškega dela Koroske so bili trije. Zanimanje za naša dobra in posebno prvovrstna vina lanskega letnika je bilo veliko, sklenile so se nove zveze, katerim bodo sledile kupčije, kolikor se že niso sklenile na licu mesta. Glasom kataloga je bilo razstavljenih 288 vinskih vzorcev, razpoložljiva množina pa je znašala 8578 hl raznih letnikov, kar kaže, da je že precej vina razprodanega. Cene so se gibale med 3,50 do 10 Din za liter.

Iz ljutomerskega-ormoškega okolišja je bilo na razpolago 5070 hl, med temi 4094 hl l. 1931, 189 hl l. 1930, 483 hl l. 1929, 313 hl l. 1928. Največ je bilo mešanega blaga l. 1931, šipona istega letnika 751 hl, rizlinga 631 hl, muškata silvanca 238 hl in belega burg. 203 hl. Letniki 1930 in 1928 so bili zastopani z 189 in 313 hl, čeim je bilo l. 1929 še 483 hl.

Gornje-radgonski vinski okoliš je razpolagal z 1680 hl, med temi 1300 hl l. 1931 in samo še 280 hl l. 1930, dočim drugih letnikov, starejših, ni bilo na razstavi, kar je vsekakor dobro znamenje.

2 in pol, v šesti partiji pa je zmagal Flohr po zelo lepi in močni igri v končnici in s tem dobil match v razmerju 3 in pol proti 2 in pol.

Landau je zgubil match z Buergerjem zelo nesrečno, Buerger je tri partije dobil, čeim so tri partije ostale remis. Oba mazarja sta bila prirejena mesto pred nameravanega krajšega turnirja.

Spielmann je bil po zmagi nad Bogoljubovom na Semmeringu povabljen na Holandsko, kjer je dobil match z Davidovom in razmerju 4 : 0.

nižjih cen, čeim so se med uvoznimi proizvodi povečale cene pnevmatik.

Posamezne skupine so izkazovale sledeče gibanje:

	febr. 1931	jan. 1932	febr. 1932
rastlinski proizvodi	73,5	69,0	70,3
živalski proizvodi	78,1	60,5	57,6
mineralni proizvodi	82,1	75,7	75,7
industrijski proizvodi	72,1	69,2	68,8
skupni indeks	74,8	67,8	67,3
izvojni predmeti	74,9	66,4	65,3
uvozni predmeti	71,1	65,1	64,4

Strigovski vin. okoliš je razstavil 1814 hl, med temi 1427 hl l. 1931, čeim so starejši letniki bili že zelo redki in nad polovico ostanka (280 hl) gre na l. 1930. Stari letniki so torej že zelo redki in vsi trije veliki vinarški okoliši niso razstavili več kakor 529 hl l. 1930, 517 hl l. 1929 in 463 hl l. 1928. Edino strigovski okoliš je še imel 110 hl l. 1927 in 33 hl l. 1921. Novih vin l. 1931 leži torej največ, in sicer 6921 hl; ta vina pa so tako prvovrstna, da bodo sigurno našla svojega kupca.

V imenovanih treh vinarških okoliših je bilo razstavljenih in dano kupecem na razpolago: 3949 hl mešanega blaga, 1619 hl šipona, 1539 hl lašk. rizl., 247 hl renskr. rizl., 94 hl modr. burg., 51 hl traminca, 30 hl rulanda, 254 hl mušk. silvanca, 18 hl velicina, 72 hl zlahnine, 544 hl belega burg., 41 hl muškata in 10 hl silvanca.

Druga banovinska razstava v Ptuj dne 7. maja t. l. bo to zanimivo statistiko glede razpoložljivih vin, po vinarških okoliših, letnikih in sortah gotovo še izpopolnila in poglobila. — ar.

Licencovanje plemenskih bikov v okraju Kranj. Okrajno načelstvo v Kranju je odredilo v okraju Kranj ta-le razpored za licencovanje bikov. V ponedeljek, 4. aprila bo licencovanje ob 8 v Poljanah na sejmšču za občini Javorje in Poljane-Trata, ob 10 v Gorenji vasi pri Anžu za občino Trata, ob 13 v Hotavljah pod kozolcem za občini Trata in Oslica, ob 14 v Trebju pri Kovaču za občini Trata in Oslica, ob 15 v Savodnju pred gostilno za občino Oslica; v torek 5. aprila ob 7.30 v Skofji Loki na sejmšču za občino Stara Loka, Skofja Loka, Zmnece in Sora; v sredo 6. aprila ob 8 Selcih na sejmšču za občini Selea in Zeleznički, ob 11.30 v Podrožju za občino Sorica; v četrtek 7. aprila ob 7 v Prašah pri Vrhuncu za občino Mavčice, ob 9 pri Sv. Valburgu pred Joškofo gostilno za občini Smlednik in Voglje, ob 13 v Cerkljah na sejmšču za občino Cerklje, ob 16 v Lužah na Barletovem dvorišču za občini Senčur in Veleosovo, ob 17.30 v Predvorju pred Križnarjevo gostilno za občino Predvor; v petek 8. aprila ob 8 v Kranju na sejmšču za občine Hrasnje, Kranj, Stražišče, Sv. Jošt, Predoslje in Naklo; v soboto 9. aprila ob 9.30 na Pristavi pri Primožiču za občine Kovor, Sv. Ana, Sv. Katarina, Križ in Tržič; v torek 12. aprila ob 9 v Zgornji koki pri Povšarnju za občino Predvor, ob 11 na Zgornjem Jezerskem pred Kazino za občino Jezersko.

Borza

Dne 11. marca.

Denar

Devizni promet je slejkoprej minimalen, ker Narodna banka daje le malo deviz. Zaradi tega uvozna trgovina skoraj počiva. Tečaj so bili danes večinoma evrsterji in je Curih narasel na 1097.10.

Ljubljana. Amsterdam 272.90—284.35, Berlin 1340.74—1351.54, Bruselj 785.19—789.13, Newyork 5613.03—5642.19, Curih 1094.35—1099.85, London 204.35—205.95, Pariz 221.98—223.10, Praga 106.98 do 167.84, Trst 291.45—293.85. — Isti tečaj kot na ljubljanski borzi so bili zabeleženi v Zagrebu in Belgradu. V Zagrebu je bil še Newyork kabel 5635.93—5664.19. — Skupni promet brez kompenzacij v Zagrebu je bil 44.385 Din.

Curih. Belgrad 9.02, Pariz 20.2950, London 18.68, Newyork 512, Bruselj 72, Milan 26.70, Madrid 39.40, Amsterdam 207.75, Berlin 122.70, Stockholm 103.50, Oslo 102, Kopenhagen 103.25, Sofija 3.73, Praga 15.25, Varšava 57.80, Atene 6.00, Carigrad 2.50, Bukarešta 3.08, Helsingfors 8.70.

Dunaj. Dinar notira (valuta) 12.25.

Vrednostni papirji

Tendence za državne papirje je bila danes evrstna in so bili tečajji višji kot včeraj. Posebno so evrsti dolarski papirji. Promet je bil v Belgradu srednji in je znašal: vojna škoda 834 kom., 7% inv. pos. 50.000, begl. obv. 268.000, 8% Blerovo posojilo 1000 dol. in 7% Blerovo posojilo 1000 dol. V Zagrebu pa je bil promet znatnejši in so bili zabeleženi tile zaključki: vojna škoda 700 kom., agrari 25.000, begl. obv. 100.000, 8% Blerovo posojilo 2000 dol., 7% Blerovo posojilo 12.000 dol. in 7% pos. Drž. hip. banke 1000 dol.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 56 bl., 7% Bler. pos. 51 bl., Stavbna 40 den., Ruše 125 den.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 62—64.50, agrarji 31—32 (32), vojna škoda 246.50, 247 (246.50, 247, 248), 3. in 4. 247 bl., 8% Bler. pos. 54.75—56 (56), 7% Bler. pos. 50—50.50 (48.50, 49, 49.50, 49.25, 49.75, 50, 50.25, 50.50), 7% pos. Drž. hip. banke 51—55 (53), 0% begl. obv. 40—41.50 (40, 41).

Belgrad. Narodna banka zaklj. 4550, 7% inv. pos. 63.50—65 (65), agrarji 31 den., vojna škoda 244—245 (247.50, 246.50, 246, 245.50, 244), 6% begl. obv. zaklj. 42, 41.75, 41.25, 41, 8% Bler. posojilo zaklj. 50.50, 7% Bler. pos. zaklj. 48, 49, 7% pos. DHB 51 den.

Dunaj. Don. sav. jadr. 92.75, Wiener Bankverein 10.90, Escomptes. 111, Aussiger Chemische 110, Mundus 97.25, Alpine 12.90, Trboveljska 33.40. —

Žitni trg

Pred znižanjem cen pšenice in moke

Likvidacija žitnega režima je na pragu in pričakovati je, da prihodnji teden, da bomo prišli do svobodne trgovine v tuzemstvu. Privilegirana družba bo sicer še nadalje intervenirala, vendar ne bo treba producentom prodajati izključno družbi. Posledice tega bodo vidne v znižanju cen moke, kar bo z veseljem pozdravil vs konzum, na drugi strani pa bo imel od svojih pridelkov večje koristi, ker jih bo lahko takoj uvozel za gotov denar, čeprav po slabši ceni. Računajo, da bodo cene moki padle za 1 Din pri kilogramu. Tudi cene pšenice bodo gotovo nižje, kot so bile v prvih časih uvedbe

minimalnih cen (baza 1.60 Din za kilogram). Posebno bo ukinitev režima koristila pasivnim krajem, ki so doslej nosili breme žitnega režima.

Koruza je nadalje zelo evrstna, ker se razvija znaten izvoz v Avstrijo v okviru kliranga. Sedanje nakupne cene so narasle že na 85—87.50.

Novi Sad. Koruza: be., srem., ban. gar. 84—80, be., gar. okol. Sombor 86—87, be., srem., april—maj 90—92½, srem., gar. par. Sid 86—88. — Vse ostalo neizpremenjeno. Tendence: koruza evrstna, ostalo: neizpremenjeno. Promet: 51 vagonov.

Sombor. Koruza: be., 80—82, be., srem., april—maj 84—86. — Vse ostalo neizpremenjeno. Promet: 119 vagonov.

Budimpešta. Tendence: evrstna, pšenica prijazna. Promet: srednji. Pšenica: marec 12.80—12.85, zaklj. 12.90—12.95; maj 13.45—13.80, zaklj. 13.80 do 13.81. — Rž: marec 15.55—15.76; maj 16.05—16.43, zaklj. 16.43—16.44. — Koruza: maj 14.50—14.80, zaklj. 14.83—14.85; julij 15.10.

Chicago (začetni tečaj). Pšenica: marec 57.50, maj 60.625, julij 62.50, september 64.625. — Koruza: marec 37, maj 40.25, julij 42.75, september 43.75. — Oves: maj 25.75. — Rž: maj 50.625, julij 51.875, september 53.50.

Winnipeg (začetni tečaj). Pšenica: maj 67.50, julij 69.125, oktober 70.625.

Hmelj

Zadnjih štirinajst dni je bilo prodanih zopet nekaj partij lanskega hmelja po 3—4 Din za kilogram. Gre pri tem za starejši zaključek nekega domačega trgovca. Sicer pa ni zanimanja.

Vojvodina: Tržišče docela brez zanimanja in skoraj popolnoma brez prometa. (Hmeljar.)

FOTOAPARATE

svetovnih tvrdk Zeiss-Ikon, Rodenstock, Voigtlander, Welta, Certo itd ima vedno v zalogi

fotoodd. Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani Zabeležite cenik!

LJUBJANSKO GLEDALIŠČE.

Drama.

Začetek ob 20.

Sobota, 12. marca: NEKDO. Izven. Znižane cene. Nedelja, 13. marca ob 15: REVNA KOT CERKVENA MŠ. Znižane cene. Izven. — Ob 20: ZDRAVNİK NA RAZPOTJU. Izven. Znižane cene. Ponedeljek, 14. marca: ARSENE LUPIN. Red B.

Opera.

Začetek ob 20.

Sobota, 12. marca: ROBINZONADA. Premijera. — Izven. Nedelja, 13. marca ob 15: MASCOTTA. Znižane cene. Izven. — Ob 20: CARMEN. Gostuje Jos. Rijavec. Izven. Ponedeljek, 14. marca: Zaprto.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE.

Sobota, 12. marca ob 20: GROTESKA SEDANJOŠTIL. Znižane cene. Zadožič. Ab. A. Nedelja, 13. marca ob 15: DIJAK PROSJAČ. — Ob 20: TRIJE VASKI SVETNIKI.

Zahvala

Banki »Slaviji« v Ljubljani, katere mi je izplačala visoki znesek zavarovalnine kljub temu, da ji nisem o pravem času plačal premije, se najlepše zahvaljujem in obenem priporočam ta zavod drugim, da se zavarujejo pri Banki »Slaviji«. Franc Lipovšek, Podlipovica pri Zagorju.

ŠTAMPILJE

v najnovejši izdelavi in najceneje izdeluje SOKLIC, Maribor, Aleksandrova cesta 43

Trgovina

z mešanim blagom

po umrli Alojziji Skribe v Strasgojncih pri Pragerskem, št. 29, se odda z vsem inventarjem dne 13. marca t. l. ob 10 dopoldne potom javne dražbe v triletni zakup. Reflektanti naj se oglašijo ob določenem času na licu mesta.

Mahorko, varuh.

Ljudska posojilnica v Ljubljani

r. z. z. n. z.

vabi na

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaševanje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din.

Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Ček račun ljubljana 10.349.

Službe iščejo

Beseda samo 50 par

Trgovska pomočnica
mešane stroke, starejša, želi službo takoj ali pozneje. Naslov v upravi »Slovenca« št. 3266. (a)

Službodobne

Beseda samo 50 par

Pekovskega vajenca
takoji sprejem. Oskrba v hiši. Milan Zupanc — Toplice. (b)

Organist
samec, ki ima veselje do organizacij in rad opravlja tudi kmetijska dela, se sprejme. Zupni urad St. Ilj v Slov. gor. (b)

Krojaškega vajenca
in pomočnika sprejme — Furman — Studenci pri Mariboru. (b)

Viničarja
s petimi ljudmi išče Jožef Purkhart, Spodnja Sv. Kungota. (b)

Zasluzek

Beseda samo 50 par

Zastopnik
ali zastopnica kem. stroke, dobro uveden v trgovini, obrti in industriji, se sprejme. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Soliden« št. 3243. (z)

Pouk

Beseda samo 50 par

Camernikova Solerska šola
Ljubljana Dunajska c. 36. Prva oblast, koncesionirana. Prospekt št. 16 zastoji. Pilište ponj! Sprejem učencev vsaki čas.

Denar

Beseda samo 50 par

Kdo izmed onih
hi lahko pomagajo revnemu privatnemu uradniku, bi hotel posoditi na daljšo dobo in mesečno odplačevanje 10.000 Din. Cenj. ponudbe na podružnico »Slovenca« v Novem mestu pod »10.000«. (d)

Posojila
dobite na vknjižbo. Obširne ponudbe na upravo »Slovenca« Maribor pod »Točna izvršitev« št. 3134. Znamke za odgovor. (d)

Državni uradnik
nujno išče posojilo 20.000 Din proti menici, sigurnemu poroštvu in mesečnemu odplačilu 800 do 1000 Din. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Varnost« št. 3325. (d)

Stanovanja

IŠČEJO:
Stanovanje
dvo- ali trisobno — išče stranka brez otrok. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. »1-5« 3110. (c)

Beseda samo 50 par

ODDAJO:
Stanovanje
soba in kuhinjo oddam. Dravljice št. 135, Rokova pot. (e)

Dve prazni sobi
na prometni cesti, v prvem nadstropju, oddam za ordinacijo ali pisarno. Električna, plin, vodovod. Naslov v upravi »Slovenca« št. 3283. (e)

Brezplačno oddam
preprosto, a snažno sobo, vhod z vrta, za eno ali dve osebi. — Primerno za upokojenca. — Poštenjak ima prednost. — Na željo hrana v hiši. — Morela I., gostilna, Beričevo, Dol pri Ljubljani. (e)

Opremljena sobica
v sredini mesta, s posebnim vvhodom, se odda solidnemu gospodu. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3332. (e)

Z aprilom se odda
velika opremljena soba s posebnim vvhodom s stopnišča na Kralja Petra trgu št. 3. (e)

Vnajem

Beseda samo 50 par

ODDAJO:

Gostilna in trgovina
dobro idoča, na jako prometnem kraju na Gorenjskem, se da takoj v najem. — Naslov v upravi »Slovenca« pod 3270. (a)

Mesarijo
dobro vpeljano, oddam v najem z vsem inventarjem v velikem in prometnem trgu za zelo nizko najemnino. Naslov v upravi »Slovenca« št. 3274. (n)

Kavarno in restavracijo
z vsem inventarjem, dobro upeljano, na najprometnejši točki, dam pod zelo ugodnimi pogoji v najem. Ponudbe pod zn. »Dolgotrajna obrt K-1918« Interreklam, Zagreb, Masarykova 28. (n)

Redka prilika!
Radi osamljenosti in starosti oddam takoj v najem v Karlovcu, Riječka ulica 5, enonadstropno hišo za več let, v kateri se nahaja vpeljan in dobro poznani, že več let obstoječi

hotel Janje
s 16 sobami za tujce, 2 uličnima lokaloma za restavracijo in ostalimi pritliklinami brez opreme. Hiša je zaradi ogromnih dvorišnih prostorov in cenene električne struje prikladna za večjo trgovino z vinom na veliko ali tovarno vsake stroke. Istotam prodam dobro idočo

kavarno Aeroplan
event. sprejem samostojno družabnico z nekaj kapitala, za skupno vodstvo kavarne in otvoritve restavracije, katero bi samostojno vodila. Resni reflektanti naj se oglašijo osebno (na pisma ne odgovarjam). Stefan Konfic, kavarinar, hotelier in posestnik, Karlovac. (n)

Posestva

Beseda samo 50 par

Restavracija
zelo lepi prostori, napredaj po zelo ugodnih plačilnih pogojih. — Ponudbe pod zn. »Ugodno 200« na upravo »Slovenca« v Mariboru. (p)

Kupimo

Beseda samo 50 par

Krompir
kupim, vagonске količine. Ponudbe pod »Split« 3249 na upravo »Slovenca« v Mariboru. (k)

Žaluzije
(polkne), dobro ohranjene, kupimo. Večerin Rudolf, V. Vodnikova 11. p. Moste. (k)

Apno, bukova drva
bukovo ogelje, vinogradsko kolje (Rebenfločke) krompir kupujem na vagone. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Gorivo« št. 3035. (k)

Srečke, delnice, obligacije
kupuje Uprava »Merkur«, Ljubljana — Selenburgova ulica 6, II. nadst. (k)

Prodamo

Beseda samo 50 par

Polenovko
namočeno, dobi pri I. Buzzolini v Lingarjevi ulici. (l)

Aktovke
listnice, denarnice, kovčke, ročne torbice, potrebne necesere, jermenje — velika izbira — poceni nudi Kravos, Maribor — Aleksandrova 13.

Velika izbira
barhentov in flanel po zelo nizkih cenah v trgovini O. Šlibar, Ljubljana, Stari trg 21.

Cevlji na obroke
TEMPO, Gledališka ul. št. 4 (nasproti opere).

Autobus
znamke »Delahaye«, popolnoma nov, 45 HP, 17 sedežni, zelo ugodno napredaj. Vprašati pod zn. »Autobus« št. 3231 na upravo »Slovenca«. (l)

Avto
znamke »Pontiac«, 5 sedežna limuzina, v zelo dobrem stanju, poceni napredaj. Vprašati L. Hanuš, Jarše, pošta Domžale. (l)

Lep pes
volčje pasme, zelo dober čuvaj, tri leta star, poceni napredaj. — St. Vid nad Ljubljano 4. (l)

Hladilna naprava
nerabljena, za izdelovanje ledu in hlajenje prostora, napredaj. Ugodna prilika za mesarje, slaščičarje, mlekarne in gostilničarje. Vprašati: Medica Fran, Ljubljana — Mestni trg 6. (l)

Stelažo
s 144 kartonastimi predali poceni prodam. Naslov v upravi »Slovenca« št. 3284. (l)

Šivalni stroj
popolnoma nov, napredaj za 1300 Din. Miklošičeva cesta 7/III. — vhod poleg slaščičarne. (l)

Razno

Beseda samo 50 par

Grintovec
- obiteljski pensionat - Predvor nad Kranjem. — Najboljša oskrba, v predsezoni znižane cene. (r)

Štiriletno deklico
dam za svojo radi izgube matere. Naslov v upravi »Slovenca« Maribor. (r)

Za svojega
oddamo 6-letnega krepkega in zdravega fantka-sirota. Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod »Dobro delo«. (r)

Obrt

Beseda samo 50 par

Izvanredna prodaja
manufakturnega blaga: Frofir-brisalke 10 Din
Češki cefirji 12 Din
Angleški poplini 19 Din
Umetna svila 10 Din
in vse drugo blago po jako znižanih cenah pri družbi Commerce, Tavčarjeva 2, I. nadst. (l)

Konfekcija — moda!
Najcenejši nakup. Anton Presker — Ljubljana — Sv. Petra cesta 14.

Ako rabite
za svojo hišo okna, vrata, se obrnite na trdiko Golmajer, strojno mizarstvo, Ljubno p. Podnart, pa boste zadovoljni. (l)

Milinarji

It. prosu. ajdo in tešmen kupite najceneje pri A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24. Veletrgovina hita in moke.

Nogavice
rokavice, robce, perilo, torbice, kravate nizke cene, samo pri PETELINC-u Ljubljana, ob vodi blizu Prešernovega spomenika.

Jougurt
bolgarsko kisló mleko — vedno sveže, kakor tudi vse mlečne izdelke prodaja Mlekarna, Dunajska cesta 17 (poleg kavarne »Evropa«). — Po želji dostavlja tudi na dom. (t)

Jeli Vaš avto pripravljen za vožnjo?

Z novo garnituro Champion-svečic dosežete boljše delovanje in prihranite na bencinu in mazilu

CHAMPION SVEČICE

DOBIVAJO SE POVSOD!

Sofra

Najnovější patent z ležajimi kartotekami na kroglični ležaji. Zahtevajte prospekte! Sofra, Maribor. Telef. 2510

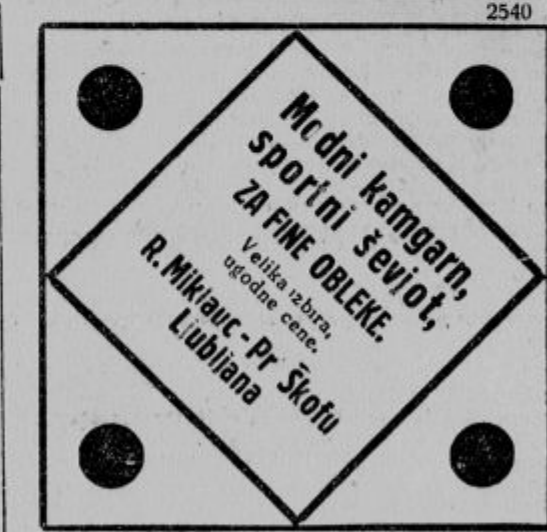
Širite »Slovenca«!

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim očesom CLAVEN je mast

Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnosti iz tvornice in glavnega skladišča

M. HRNJAK
lekarnar — SISAK
Varuje se potvorb

RAZGLAS

Občni zbor »VZAJEMNE ZAVAROVALNICE ZOPER OGENJ NA LJUBNEM« se bo vršil v nedeljo 13. marca 1932 ob pol 12 v prostoru ravnatelja

z naslednjim dnevnim redom:

1. Pregled in odobrenje računskega zaključka za l. 1931.
2. Volitev računskih preglednikov za tek. leto.
3. Slučajnosti.

Ako bi se ob določenem času ne sestalo za sklepanje zadostno število članov, se bo vršil isti eno uro pozneje, ki bo sklepčen pri vsakem številu došlih družtvenikov.

O d b o r.

Mednarodni velesejem v Prahi

13. do 20. marca 1932

Svetovni velesejem

na katerem so zastopani narodi in države

Znižana vožnja

za brzovlake in navadne vlake

Jugoslavija 25 %, Čehoslovaska 33 %, Avstrija 25 %

Pojasnila in legitimacije daje:

Aloma Company, Čehoslovaski konzulat, Pušnik
Aleksandrova cesta 2 Dunajska c.

Humboldt:

Na Orinoku in v pragozdovih Južne Amerike

(Dalje.)

Indijanski krmar, ki je vozil našo družbo od San Fernanda do Pararume, ni poznal nadaljnje Orinokove struge, katero zapirajo nedaleč od tod velike brzice. Zato je odpovedal Humboldtovo službo. K sreči je bil misijonar iz Karlhane tako ljubezniv, da je prodal družbi za malo odškodnino svojo lično pirogo, misijonar iz Ature in Majpure ob velikih kataraktih, pater Bernardo Zena, pa se je, dasi bolan, ponudil spremljati znanstvenike tja do daljne brazilske meje.

Večina misijonarjev ob gornjem in dolnjem toku Orinoka je dovoljevala, da so si Indijanci v misijonih poslikali život. Ti Indijanci izredno ljubijo luksuzno slikanje svojega gola telesa in žrtvujejo mnogo za barve. Odraslel mož mora najmanj dva tedna delati, da si more potom zamenjavanja pridobiti toliko rdečega barvila, kolikor ga rabi za poslikanje svojega telesa. Kakor pravijo v naših krajih o revežu, da nima toliko, da bi se oblekel, tako govore Indijanci ob Orinoku: »Ta človek je tako revan, da niti enkrat ne more poslikati polovice svojega telesa.«

Zanimivo je, da ljubijo Indijanci ob Orinoku kakor tudi v Severni Ameriki predvsem rdeča barvila. Morda izvira ta ljubezen iz dejstva, da si pridobijo divjaki te barve najlažje iz okrove zemlje, rokova in klike. Humboldt pa je dvomil o tem, kajti v večjem delu tropične Amerike uspeva divji indigo, ki bi z mnogimi drugim stročnicami nudil domačinom zadosti modrega barvila za slikanje telesa. Kljub temu znanstveniki v Ameriki niso našli modro barvanih plemen. Zato je sklepal Humboldt,

da temelji ljubezen Američanov do rdečih barvil na nekakem nagonu, svoje plemenske posebnosti čim bolj poudariti, svojo od narave bakreno rdečo kožo še z rdečo barvo polepšati. Narodi z nizkimi čelji in eploščeno glavo poizkušajo svojim otrokom te znake še povečati in s tem polepšati svoj rod; narodi, katere odlikuje redka brada, izpulijo še onih par las, katere jim je darovala priroda, kajti samim sebi se zde tem lepši, čim bolj izrazite so na njih karakteristične poteze in znaki plemena in naroda, kateremu pripadajo.

Humboldt je presenečen opazil, da so se starke v taboru na Pararumi mnogo bolj lišpale kakor pa mlade ženske. Videl je Indijanko iz rodu Otomakov, ki si je mazala lase z želvinim oljem ter si pustila slikarje hrbet z rdečim onoto in črnim barvilom karuto iz genipe. To delo sta morali opravljati njeni hčeri. Na rdečo podlago sta najprej naslikali nekako mrežo iz črnih, križajočih se črt. V vsak mali štirikotnik sta napravili po eno črno piko, kar je zahtevalo neizmerno mnogo potrpežljivosti. Med tem, ko sta deklici opravljali to delo, sta Humboldt in Bonpland odšla botanizirat in dasi sto dolgo časa izostala, ob vrnitvi v tabor niti polovica slikarje ni bilo gotove. Može so se čudili temu dolgotrajnemu lišpanju in to tem bolj, ker vse te črte in liki niso bili tetovirani, ampak so se prav lahko zmazali, če se je na tak način olepšana oseba iz neprevidnosti izpostavila hudemu dežju. Nekatera plemena se slikajo samo za časa velikih svečanosti, druga pa so vse leto pomazana z barvo. Pri tem plemenih je barvilo onoto tako neobhodno potrebno, da se može in žene mnogo manj sramujejo priti med svoje brez pasu, kakor pa, da bi se pokazali neposlikani.

Če govore v Evropi o domačinu iz Gujane, tedaj si predstavljajo človeka, okinčanega na glavi in pasu z lepim perjem kolibrijev, tukanov in tangarov. A presenečeni Humboldt ni našel onih krasnih šopov in predpasnikov iz perja, ki jih popot-

niki prinašajo iz mest Cayenne in Demerary v Guayani, niti v misijonih Kajmov, niti v taborih na Uruani in Pararumi, da, manjkali so skoraj ob vsem Orinoku in Cassiquiaru. Večina narodov v Guayani so tako nagli, revni in brez vsakega lišpa, kakor Avstralci. Ker vlada tod strašna vročina in poliva vose telo podnevi in deloma tudi ponoči, ni mogoče prenašati obleke na telesu. Kinč, poseben pa šope perja, uporabljajo domačini samo pri plesu in svečanostih. Najznamenitejši lišp imajo Gvajpunjavi, ker je sestavljen iz krasnih papagajevih in manakin peres. Ta dragoceni peresni kinč Indijanci varno hranijo in ga tujcem le neradi prodajo.

Indijanci ne poslikajo svojega telesa kar tja v en dan. Popotniki so se zelo začudili, ko so našli na bakrenordeči koži Indijancev z barvo označeno evropsko obleko. V Pararumi so si pustili nekateri domačini naslikati na telo modre sukničje s črnimi gumbi.

V taboru na Pararumi so znanstveniki privikrat videli živali, ki so jih deslet poznali le nagačene v evropskih muzejskih zbirkah. Misijonarji trgujejo s temi malimi živalmi, katere popotniki, predvsem pa učenjaki, jako radi kupujejo. Tako je mogoče dobiti za žeblje, sekire, igle, trnke in pletenine od teh moč prekrasne, oranžasto barvane skalne kure, kapucinske, titi in druge opice, tobaka, mani-mole in kika-barvila. Tudi Humboldt je nakupil nekoliko izmed naštetih živalic, ki so spremljale družbo na vsem dolgotrajnem potovanju. jo zabavale in omogočile, da so mogli močje opazovati njihovo zanimivo življenje.

Nobena druga opica ni v svojem vedenju bolj podobna otroku kakor titi. Na obrazu, katerega krasi včasih otroško navihnan nasmešek, se mu zrcali prava detinska nedolžnost in prav tako urno kakor pri otrocih se menjata pri tem bitju žalost in veselje. Kakor hitro se česa zбоji, se napolnijo njene velike oči s solzami. Strastno ljubi žuželke,

posebno pa pajke. Ta mala živalica je jako pametna, kar je dokazala posebno titi, katero je pripeljal Humboldt s potovanja v Angosturo. Včasih so ji pokazali iz prirodopisne knjige slike žuželk. Dasi so bili ti odtisi le slikani, vendar je mala opica vedno izgnala svojo ročico proti sliki koblice ali ose, ki jo je spoznala in s katerimi živalmi se hrani. Če pa so ji pokazali okostje telesa ali samo glavo kakkega sesalca, je ostala popolnoma ravnodušna. To je Humboldt prav posebno zanimalo in tudi presenetilo, ker je nekaj opazoval tudi lovske pse, ki imajo vendar razvit razum in katerim je pokazal izvrstne slike zajcev in srn v naravni velikosti in vendar se niso zmenili zanje. Menda se tudi ni nikoli pripetilo, da bi pes spoznal sliko svojega gospoda. V vseh teh slučajih pač vonj ni mogel izpopolniti in pomagati vidu.

Kadar so močje izpostavili več teh opic dežju in se je zrak ohladil za dve ali tri stopinje, tedaj so si ovile repe okoli vratov ter prekrizale roke in noge, da bi grele druga drugo. Indijanski lovci so tudi pripovedovali popotnikom, da najdejo večkrat po deset in več opic v gruč. Tedaj zunanje žalostno javkajo, ker hočejo priti v sredino gnječje, kjer bi bile bolj varne in na toplem. Če obstreljavajo Indijanci tako skupino opic s pišcami, namočenimi v razredčenem strupu kurare, tedaj vjamejo mnogo mladičev. Mlade titi ostanejo namreč tudi po padcu na materah, in če se pri padcu ne ranijo, obvisijo kar na ramih in vratu mrtve roditeljice. Največ opic, katere žive v kolibah Indijancev, so bile vjete na na opisani način na truplu matere. Odrasle opice pa, če so le malo ranjene in tudi če so ozdravele, poginejo navadno še preden so se privadile ujetništvu. Titi so nežne, boječe in majhne živali, katere je le težavno žive prepeljati od misijonov ob Orinoku do morske obale pri Cumani in Caracas. Kakor hitro zapuste gozdne pokrajine, postanejo na širnih, golih nižinah žalostne in potrte.

(Nadaljevanje.)